

МУЛТИЛАТЕРАЛНИ СПОРАЗУМ

ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ЊЕНИХ ДРЖАВА ЧЛАНИЦА,

РЕПУБЛИКЕ АЛБАНИЈЕ, БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ,
РЕПУБЛИКЕ БУГАРСКЕ, РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ,
БИВШЕ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ РЕПУБЛИКЕ МАКЕДОНИЈЕ,
РЕПУБЛИКЕ ИСЛАНД, РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ
КРАЉЕВИНЕ НОРВЕШКЕ, РУМУНИЈЕ, РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И
МИСИЈЕ ПРИВРЕМЕНЕ УПРАВЕ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА НА КОСОВУ¹

О УСПОСТАВЉАЊУ

ЗАЈЕДНИЧКОГ ЕВРОПСКОГ ВАЗДУХОПЛОВНОГ ПОДРУЧЈА

¹У складу са Резолуцијом Савета безбедности УН 1244 од 10. јуна 1999.

КРАЉЕВИНА БЕЛГИЈА,
РЕПУБЛИКА ЧЕШКА,
КРАЉЕВИНА ДАНСКА,
САВЕЗНА РЕПУБЛИКА НЕМАЧКА,
РЕПУБЛИКА ЕСТОНИЈА,
РЕПУБЛИКА ГРЧКА,
КРАЉЕВИНА ШПАНИЈА,
РЕПУБЛИКА ФРАНЦУСКА,
ИРСКА,
РЕПУБЛИКА ИТАЛИЈА,

РЕПУБЛИКА КИПАР,
РЕПУБЛИКА ЛЕТОНИЈА,
РЕПУБЛИКА ЛИТВАНИЈА,
ВЕЛИКО ВОЈВОДСТВО ЛУКСЕМБУРГ,
РЕПУБЛИКА МАЂАРСКА,
МАЛТА,
КРАЉЕВИНА ХОЛАНДИЈА,
РЕПУБЛИКА АУСТРИЈА,
РЕПУБЛИКА ПОЉСКА,
РЕПУБЛИКА ПОРТУГАЛ,

РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА,

РЕПУБЛИКА СЛОВАЧКА,

РЕПУБЛИКА ФИНСКА,

КРАЉЕВИНА ШВЕДСКА,

УЈЕДИЊЕНО КРАЉЕВСТВО ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ И СЕВЕРНЕ ИРСКЕ,

у даљем тексту „државе чланице ЕЗ“, и

ЕВРОПСКА ЗАЈЕДНИЦА, у даљем тексту „Заједница“ или „Европска заједница“, и

РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА,
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА,
РЕПУБЛИКА БУГАРСКА,
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА,
БИВША ЈУГОСЛОВЕНСКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА,
РЕПУБЛИКА ИСЛАНД,
РЕПУБЛИКА ЦРНА ГОРА,
КРАЉЕВИНА НОРВЕШКА,
РУМУНИЈА
РЕПУБЛИКА СРБИЈА и
ПРИВРЕМЕНА УПРАВА УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА НА КОСОВУ,

сви горе наведени у даљем тексту „стране уговорнице“

ИМАЈУЋИ У ВИДУ обједињен карактер међународног цивилног ваздухопловства и у жељи да формирају Заједничко европско ваздухопловно подручје (ЕСАА) које је засновано на заједничком приступу тржишту ваздушног саобраћаја страна уговорница и слободи оснивања предузећа, са једнаким условима конкуренције и поштовањем истих правила – укључујући области сигурности, безбедности, управљања ваздушним саобраћајем, усклађености социјалних питања и заштите животне средине;

УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР да правила која се односе на ЕСАА треба да се примењују на мултилатералној основи у оквиру ЕСАА и да стога, треба дефинисати одређена правила у том смислу;

ПОСТИГАВШИ САГЛАСНОСТ да је погодно да се правила ЕСАА заснивају на релевантним законским прописима који су на снази у оквиру Европске заједнице, како је предвиђено у Анексу I овог споразума, без прејудуцирања прописа који су садржани у Уговору о оснивању Европске заједнице;

ПРИЗНАЈУЋИ да потпуна усаглашеност са правилима ЕСАА даје право странама уговорницама да остварују користи на основу ЕСАА, укључујући приступ тржишту;

ИМАЈУЋИ У ВИДУ да усаглашеност са правилима ЕСАА, укључујући потпун приступ тржишту, не може да се постигне одједанпут, већ путем транзиције олакшане одређеним аранжманима ограниченог трајања;

НАГЛАШАВАЈУЋИ да правила, сходно транзиционим аранжманима у случају када су неопходни, која се односе на приступ авио-превозилаца тржишту треба да искључе ограничења везана за фреквенције, капацитет, ваздушне руте, тип ваздухоплова или слична ограничења сходно билатералним споразумима или аранжманима у ваздушном саобраћају, и да авио-превозиоци не треба да склапају комерцијалне споразуме или сличне аранжмане као услов приступања тржишту;

НАГЛАШАВАЈУЋИ да авио-превозиоци треба да буду третирани на недискриминаторан начин у погледу приступа инфраструктурама ваздушног саобраћаја посебно у случају када су ове инфраструктуре ограничене;

ИМАЈУЋИ У ВИДУ да споразуми о придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица и одређених осталих страна уговорница у принципу предвиђају да услови заједничког приступа тржишту у ваздушном саобраћају треба да се, у циљу обезбеђивања координираног развоја и прогресивне либерализације саобраћаја између страна уговорница ових Споразума који су прилагођени реципрчним комерцијалним потребама, регулишу посебним споразумима;

ИМАЈУЋИ У ВИДУ жељу сваке придружене стране да своје законе о ваздушном саобраћају и питања с тим у вези учини компатибилним са законима Европске заједнице, као и у погледу будуће израде законских прописа у оквиру Заједнице;

ИМАЈУЋИ У ВИДУ значај техничке помоћи у том погледу;

ИМАЈУЋИ У ВИДУ да односи између Заједнице и држава чланица ЕЗ и Норвешке и Исланда морају да наставе да се регулишу Споразумом о Европској економској зони;

У ЖЕЉИ да омогући касније проширење Заједничког европског ваздухопловног подручја;

ПОДСЕЋАЈУЋИ на преговоре између Европске заједнице и придружених страна у погледу закључивања Споразума о одређеним аспектима ваздушног саобраћаја који ће довести до усклађивања билатералних споразума о ваздушном саобраћају између држава чланица ЕЗ и придружених страна са законом Европске заједнице;

ДОГОВОРИЛЕ СУ СЕ СЛЕДЕЋЕ:

ЦИЉЕВИ И НАЧЕЛА

ЧЛАН 1.

1. Циљ овог споразума је формирање Заједничког европског ваздухопловног подручја, у даљем тексту ЕСАА. ЕСАА се заснива на слободном приступу тржишту, слободи оснивања предузећа, једнаким условима конкуренције и заједничким правилима у области сигурности, безбедности, управљања ваздушним саобраћајем, социјалних питања и заштите животне средине. У том циљу, овај споразум образлаже правила која се примењују између страна уговорница сходно условима који су наведени у овом документу. Ова правила обухватају одредбе предвиђене прописима који су наведени у Анексу I овог споразума.
2. Одредбе овог споразума се примењују у оној мери у којој се односе на ваздушни саобраћај или на питања с тим у вези која су наведена у Анексу I овог споразума.
3. Овај споразум се састоји од чланова који образлажу опште функционисање ЕСАА, у даљем тексту „Главни споразум“, анекса, од којих Анекс I садржи законске прописе Европске заједнице који се примењују између страна уговорница у оквиру Главног споразума и протокола, од којих барем један за сваку придружену страну утврђује транзиционе аранжмане који се примењују.

ЧЛАН 2.

1. За потребе овог споразума:

- (a) израз "Споразум" означава Главни споразум, његове анексе, прописе који су наведени у Анексу I као и његове протоколе;
- (б) израз "придružена страна" означава Републику Албанију, Босну и Херцеговину, Републику Бугарску, Републику Хрватску, бившу Југословенску Републику Македонију, Републику Црну Гору, Румунију, Републику Србију или сваку другу државу или субјекат који постаје страна овог споразума у складу са чланом 32;
- (ц) додатна придružена страна или UNMIK означава Мисију привремене управе Уједињених нација на Косову, у складу са Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација 1244 од 10.јуна 1999. године;
- (д) израз „страна уговорница“ означава у односу на Европску заједницу и државе чланице ЕЗ, Заједницу и државе чланице Европске заједнице или Заједницу или државе чланице Европске заједнице. Значење које се односи на овај израз, у сваком случају, произилази из релевантних одредби овог Споразума и одговарајућих надлежности Заједнице и држава чланица ЕЗ које следе из Уговора ЕЗ.

- (e) израз „партнер ЕСАА“ означава придружену страну, Норвешку или Исланд;
- (ф) израз „Уговор ЕЗ“ означава Уговор о оснивању Европске заједнице;
- (г) израз „Споразум ЕЕА“ означава Споразум о Европској економској зони и његове Протоколе и Анексе, који је потписан 2. маја 1992. године, и чије су стране уговорнице Европска заједница, њене државе чланице, Исланд, Лихтенштајн и Норвешка;
- (х) израз „Споразум о придруживању“ означава сваки овакав споразум којим се успоставља удруживање између Европске заједнице, или између Европске заједнице и њених држава чланица с једне стране, и придружене стране која је у питању, с друге стране;
- (и) израз „авио-превозилац ЕСАА“ означава авио-превозиоца који поседује дозволу како је предвиђено овим споразумом у складу са одредбама релевантних прописа који су наведени у Анексу I овог споразума;
- (ј) израз „надлежна цивилна ваздухопловна власт“ означава владину агенцију или субјекат који на основу законског права врши оцену усаглашености, издаје дозволе и контролише употребу или продају производа или услуга или дозвола у оквиру надлежности стране уговорнице и може да предузме поступке како би обезбедио да производи или услуге који се пласирају на тржишту у оквиру његове надлежности буду у сагласности са правним захтевима;

- (к) израз „Конвенција“ означава Конвенцију о међународном цивилном ваздухопловству, која је отворена за потписивање у Чикагу 7. децембра 1944, и измене и допуне и Анексе те конвенције;
- (л) израз „SESAR“ означава техничку имплементацију Јединственог европског неба која обезбеђује координисано и синхронизовано истраживање, развој и распоред система АТМ нових генерација;
- (м) израз „Главни план АТМ“ (Главни план управљања ваздушним саобраћајем) означава почетну тачку SESAR;
- (н) израз „држава чланица ЕЗ“ означава државу чланицу Европске заједнице.

2. Употреба израза „држава“, „домаћи“, „држављани“ или „територија“ не прејудицира статус било које стране уговорнице сходно међународном праву.

ЧЛАН 3.

Одредбе прописа на које се позива или који су садржани у Анексу I овог споразума, усклађени према Анексу II овог споразума или у одлукама Заједничког комитета су обавезујуће за стране уговорнице и представљају или представљаће део њиховог унутрашњег правног поретка, као што следи:

- (а) пропис који одговара било којој уредби Европске заједнице треба да буде део унутрашњег правног поретка страна уговорница;
- (б) пропис који одговара упутству Европске заједнице оставља надлежним органима страна уговорница избор облика и начина имплементације.

ЧЛАН 4.

Стране уговорнице предузимају све одговарајуће мере, било опште или појединачне, како би обезбедиле испуњавање обавеза које произилазе из овог споразума и уздржавају се од свих мера које би могле да угрозе остваривање циљева овог споразума.

ЧЛАН 5.

Одредбе овог споразума не утичу на односе између страна уговорница Споразума о ЕЕА.

НЕДИСКРИМИНАЦИЈА

ЧЛАН 6.

У оквиру предмета овог споразума и без прејудицирања било које посебне одредбе садржане у њему, забрањена је свака дискриминација на националној основи.

ПРАВО НА ОСНИВАЊЕ ПРЕДУЗЕЋА

ЧЛАН 7.

У оквиру предмета и услова овог споразума и без прејудицирања одредаба релевантних прописа који су наведени у Анексу I овог споразума, не постоје ограничења слободе оснивања предузећа од стране држављана државе чланице ЕЗ или партнера ЕСАА на територији било које од њих. Слобода оснивања предузећа обухвата право да се предузму и обављају активности лица која раде самостално и да се оснивају и воде предузећа, нарочито компаније или фирме према условима који су предвиђени за сопствене држављане на основу закона земље у којој се такво предузеће оснива. Ово се такође односи и на оснивање агенција, филијала или подружница од стране држављана било које државе чланице ЕЗ или партнера ЕСАА, основаних на територијама било које од њих.

ЧЛАН 8.

1. У оквиру овог споразума и без прејудуцирања одредаба релевантних прописа који су наведени у Анексу I, компаније или фирме основане или организоване у складу са законом неке државе чланице ЕЗ или партнера ЕСАА и које имају пословно седиште у оквиру ЕСАА се третирају на исти начин као и физичка лица која су држављани држава чланица ЕЗ или партнера ЕСАА.
2. Изрази “компаније или фирме” означавају компаније или фирме основане или организоване према грађанском или трговачком праву, укључујући кооперативна удружења и друга правна лица која подлежу јавном или приватном праву, изузимајући оне који су недоходовни.

ЧЛАН 9.

1. Одредбе чл. 7. и 8. се не примењују на активности које су, на територији било које стране уговорнице, повезане, чак и повремено, са вршењем државних функција.
2. Одредбе чл. 7. и 8. и мере које се предузимају у складу са њима не прејудуцирају примену одредаба које су предвиђене законом, прописом или административним поступком страна уговорница које се односе на улазак, боравак и запослење или предвиђање посебног третмана страних држављана по основу јавног поретка, јавне безбедности или здравствене заштите.

ЧЛАН 10.

1. Без прејудицирања повољнијих одредаба у постојећим споразумима и у оквиру предмета овог споразума, стране уговорнице укидају квантитативна ограничења и мере са једнаким дејством, на пренос опреме, залиха, резервних делова и других уређаја када су неопходни неком авио-превозиоцу ЕСАА како би могао да настави са пружањем услуга ваздушног саобраћаја сходно условима предвиђеним овим споразумом.
2. Ова обавеза наведена у ставу 1 овог члана не спречава стране уговорнице да забране или уведу ограничења за овакве преносе који су оправдани по основу јавног поретка или јавне безбедности; заштите здравља и живота људи, животиња или биљака; заштите интелектуалне, индустријске или комерцијалне својине. Међутим, овакве забране или ограничења неће представљати начине произвољне дискриминације нити прикривених ограничења трговине између страна уговорница.

ВАЗДУХОПЛОВНА СИГУРНОСТ

ЧЛАН 11.

1. Стране уговорнице на одговарајући начин обезбеђују да су ваздухоплови регистровани код једне стране уговорнице, када слећу на аеродроме друге стране уговорнице, у складу са међународним стандардима сигурности који су успостављени у складу са Конвенцијом и буду подвргнути унутрашњим и спољашним прегледима на платформи од стране овлашћених представника те друге стране уговорнице, ради провере докумената ваздухоплова и докумената посаде, као и тренутног стања ваздухоплова и његове опреме.
2. Страна уговорница може, у сваком тренутку, да захтева консултације које се односе на стандарде сигурности које примењује друга страна уговорница у областима изван оних које су обухваћене прописима који су наведени у Анексу I овог споразума.
3. Ниједна одредба овог споразума се не тумачи тако да ограничава овлашћења надлежне цивилне ваздухопловне власти да предузима одговарајуће и неодложне мере кадгод установи да неки производ или услуга:
 - (i) не задовољава минималне стандарде који могу да се установе у складу са Конвенцијом или

- (ii) изазива озбиљну сумњу – на основу спроведеног прегледа који је наведен у ставу 1. овог члана – да ваздухоплов или експлоатација ваздухоплова није у складу са минималним стандардима који су установљени у складу са Конвенцијом, или
 - (iii) изазива озбиљну сумњу да постоји недостатак ефикасног одржавања и спровођења минималних стандарда који су утврђени у складу са Конвенцијом.
4. Када надлежна цивилна ваздухопловна власт предузме поступке сходно ставу 3. овог члана, одмах обавештава надлежну цивилну ваздухопловну власт осталих страна уговорница о предузимању таквих мера, наводећи разлоге за њихово предузимање.
 5. Када се настави примена мера у складу са ставом 3. овог члана чак и ако је основ за њихову примену престао да постоји, свака страна уговорница може да повери то питање Заједничком комитету.
 6. О свакој измени и допуни домаћег закона у погледу статуса надлежне цивилне ваздухопловне власти, страна уговорница која је у питању обавештава остале стране уговорнице.

ВАЗДУХОПЛОВНА БЕЗБЕДНОСТ

ЧЛАН 12.

1. Да би заштитиле цивилно ваздухопловство од незаконитих радњи, стране уговорнице обезбеђују да се заједнички основни стандарди и механизми за праћење усаглашености у погледу ваздухопловне безбедности садржани у Анексу I овог споразума, примењују на сваком аеродрому који се налази на њиховим територијама, у складу са релевантним одредбама које су наведене у том анексу.
2. Стране уговорнице, на захтев, пружају једна другој сву неопходну помоћ у циљу спречавања отмица цивилних ваздухоплова и других незаконитих радњи усмерених против сигурности тих ваздухоплова, њихових путника и посаде, аеродрома и навигационих средстава, као и сваке друге опасности по безбедност цивилног ваздухопловства.
3. Када дође до инцидента или претње инцидентом у смислу отмице цивилних ваздухоплова или других незаконитих радњи усмерених против сигурности тих ваздухоплова, њихових путника и посаде, аеродрома или навигационих средстава, стране уговорнице помажу једна другој на тај начин што олакшавају комуникацију и друге одговарајуће мере које су намењене за брзо и безбедно окончање таквог инцидента или претње инцидентом.
4. Придružена страна може да буде подвргнута инспекцији Европске комисије у складу са важећим законским прописима Европске заједнице који су наведени у Анексу I овог споразума, и од ње се може захтевати да учествује у инспекцијама Европске комисије код осталих страна уговорница.

УПРАВЉАЊЕ ВАЗДУШНИМ САОБРАЋАЈЕМ

ЧЛАН 13.

1. Стране уговорнице сарађују у области управљања ваздушним саобраћајем у погледу проширења Јединственог европског неба на ЕСАА у циљу побољшања постојећих стандарда сигурности и целокупне ефикасности општих стандарда ваздушног саобраћаја у Европи, у циљу оптимизације капацитета и смањења кашњења.
2. У циљу лакше примене прописа Јединственог европског неба на њиховим територијама,
 - придружене стране, што је пре могуће, у оквиру ограничења својих надлежности, предузимају неопходне мере, како би своју институционалну структуру управљања ваздушним саобраћајем прилагодиле Јединственом европском небу, посебно путем одређивања или успостављања одговарајућих домаћих надзорних тела, која су бар функционално независна од провајдера услуга управљања ваздушним саобраћајем.

- Европска заједница укључује придружене стране у сваку оперативну иницијативу у области пружања услуга ваздушне пловидбе, ваздушног простора и интероперабилности, које произилазе из Јединственог европског неба, посебно кроз благовремено обједињавање напора релевантних страна уговорница на успостављању функционалних блокова ваздушног простора.
3. Европска заједница обезбеђује да придружене стране буду у потпуности укључене у развој Главног плана АТМ и његово спровођење кроз SESAR програм Комисије.

КОНКУРЕНЦИЈА

ЧЛАН 14.

1. Одредбе Анекса III овог споразума се примењују на предмет овог споразума. У случају када су правила о конкуренцији и државној помоћи обухваћена другим споразумима између две или више страна уговорница, као што су споразуми о придруживању, између ових страна уговорница примењују се ова правила.
2. Чл. 15, 16. и 17. се не примењују на одредбе из Анекса III овог споразума.

ПРИМЕНА

ЧЛАН 15.

1. Без прејудицирања ставова 2. и 3. овог члана, свака страна уговорница обвезбеђује да се права из овог споразума, а посебно из прописа, који су наведени у Анексу I овог споразума, могу остварити пред домаћим судовима.
2. У случајевима који могу да утичу на постојећи или потенцијални ваздушни саобраћај који се одобрава сходно овом споразуму, институције Европске заједнице користе права која су им посебно дата сходно одредбама прописа који су наведени или садржани у Анексу I овог споразума.
3. Сва питања у вези оцене законитости одлука које су донеле институције Европске заједнице сходно овом споразуму, а посебно сходно прописима који су наведени у Анексу I овог споразума, су у искључивој надлежности Суда правде Европских заједница.

ТУМАЧЕЊЕ

ЧЛАН 16.

1. С обзиром да су одредбе овог споразума и одредбе прописа наведених у Анексу I овог споразума у основи идентичне одговарајућим правилима Уговора ЕЗ и прописима који су усвојени у складу са Уговором ЕЗ, те одредбе се, у спровођењу и примени, тумаче у складу са релевантним решењима и одлукама Суда правде и Европске комисије које су донете пре датума потписивања овог споразума. Решења и одлуке донете после датума потписивања овог споразума се достављају осталим странама уговорницама. На захтев једне од страна уговорница, закључке из тих каснијих решења и одлука утврдиће Заједнички комитет како би се обезбедила правилна примена овог споразума. Постојећа тумачења се достављају, пре датума потписивања овог Споразума партнерима ЕСАА. Одлуке које доноси Заједнички комитет, сходно овом поступку, треба да буду у складу са прецедентним правом Суда правде.

2. Када се пред судом или трибуналом партнера ЕСАА покрене питање тумачења овог споразума, одредаба прописа који су наведени у Анексу I овог споразума или прописа који су донесени у складу са Анексом I, који су у основи идентични одговарајућим правилима Уговора ЕЗ и прописима који су усвојени у складу са уговором ЕЗ, суд или трибунал захтева, ако сматра неопходним за доношење пресуде, а у складу са Анексом IV овог споразума, да Суд правде донесе одлуку по том питању. Партнер ЕСАА може да утврди, на основу одлуке и у складу са Анексом IV, у којој мери и у складу са којим модалитетима његови судови и трибунали треба да примењују ову одредбу. О тој се одлуци обавештава депозитар и Суд правде. Депозитар обавештава остале стране уговорнице.

3. У случају када, у складу са ставом 2 овог члана, суд неке стране уговорнице, против чијих одлука не постоји правни лек према домаћем закону, није у могућности да се обрати Суду правде, сваку одлуку тог суда страна уговорница која је у питању ће да достави Заједничком комитету који ће да поступи тако да очува јединствено тумачење овог споразума. Ако Заједнички комитет, у року од два месеца након што су му изложене разлике између прецедентног права Суда правде Европских заједница и одлуке суда те стране уговорнице, не успе да сачува јединствено тумачење овог Споразума, могу да се примене процедуре предвиђене чланом 20. овог споразума.

НОВИ ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ

ЧЛАН 17.

1. Овај споразум не прејудицира право сваке стране уговорнице, сходно поштовању начела недискриминације и одредаба овог члана и члана 18. став 4. да једнострано усвоји нове или измени и допуни постојеће законске прописе у области ваздушног саобраћаја или у области с тим у вези која је наведена у Анексу I овог споразума. Придружене стране неће усвојити ниједан законски пропис уколико није у складу са овим споразумом.
2. Чим нека страна уговорница донесе нови или измени и допуни постојеће прописе дужна је да обавести другу страну уговорницу преко Заједничког комитета најкасније месец дана од дана његовог усвајања. На захтев било које стране уговорнице, Заједнички комитет, у року од два месеца након тога врши размену мишљења о последицама тих нових законских прописа или измена и допуна на правилну примену овог споразума.
3. Заједнички комитет:
 - а) усваја одлуку на основу које се врши ревизија Анекса I овог споразума како би нови прописи или измена и допуна која је у питању постали саставни део овог споразума, ако је неопходно на основу реципроцитета или

- б) усваја одлуку са циљем да се нови прописи или измена и допуна која је у питању третирају у складу са овим споразумом или
 - ц) доноси одлуку о неким другим мерама како би заштитио правилну примену овог споразума.
4. Када су у питању законски прописи који су донесени између потписивања овог споразума и његовог ступања на снагу, о којима су обавештене остале стране уговорнице, за датум обавештења се узима датум када је информација примљена. Рок у коме Заједнички комитет доноси одлуку не може бити краћи од шездесет дана од дана ступања овог споразума на снагу.

ЗАЈЕДНИЧКИ КОМИТЕТ

ЧЛАН 18.

1. Без прејудицирања члана 15. став 2. и став 3. и чл. 21. и 22. овог споразума оснива се Заједнички комитет који је надлежан за спровођење овог споразума и за обезбеђивање његове правилне примене. У ту сврху он даје препоруке и доноси одлуке у случајевима који су предвиђени овим споразумом. Одлуке Заједничког комитета стране уговорнице спроводе у складу са сопственим правилима.
2. Заједнички комитет се састоји од представника страна уговорница.

3. Заједнички комитет доноси одлуке једногласно. Заједнички комитет може по одређеним специфичним питањима да предвиди процедуру доношења одлука већином гласова.
4. У циљу правилне примене овог споразума, стране уговорнице размењују информације, између осталог, о новим законским прописима или донетим одлукама од значаја за овај споразум и, на захтев било које стране уговорнице, одржавају консултације у оквиру Заједничког комитета, укључујући и консултације о социјалним питањима.
5. Заједнички комитет усваја правилник о пословању.
6. Партнер ЕСАА или Европска заједница и њене државе чланице наизменично председавају Заједничким комитетом у складу са аранжманима који треба да буду предвиђени правилником о пословању.
7. Председавајући Заједничког комитета сазива састанке најмање једанпут годишње да би се размотрило опште спровођење овог споразума и када год посебне околности то захтевају, на захтев неке стране уговорнице. Заједнички комитет стално разматра развој прецедентног права Суда правде. У том циљу Европска заједница доставља партнерима ЕСАА све одлуке Суда правде које су од значаја за спровођење овог Споразума. Заједнички комитет доноси одлуке у року од три месеца како би обезбедио јединствено тумачење овог Споразума.

8. Заједнички комитет може да оснује радне групе које могу да му помажу у вршењу дужности.

ЧЛАН 19.

1. Одлука Заједничког комитета је обавезујућа за стране уговорнице. Уколико одлука коју донесе Заједнички комитет садржи захтев да нека страна уговорница предузме мере, наведена страна уговорница предузима неопходне мере и о томе обавештава Заједнички комитет.
2. Одлуке Заједничког комитета се објављују у службеним гласилима Европске Уније и партнера ЕСАА. У свакој одлуци треба да буде наведен датум када ће је страна уговорница примењивати и може да садржи сваку другу информацију за коју би корисници могли да буду заинтересовани.

РЕШАВАЊЕ СПОРОВА

ЧЛАН 20.

1. Заједница, заједно са државама чланицама ЕЗ или партнером ЕСАА може да изнесе пред Заједнички комитет питање које је спорно, а које се односи на примену или тумачење овог споразума, осим у случајевима када су предвиђене посебне процедуре у овом споразуму.

2. Када се неки спор изнесе пред Заједнички комитет сходно ставу 1. овог члана, одмах се одржавају консултације између странака у спору. У случајевима када Европска заједница није странка у спору, једна од странки у спору може да позове представника Заједнице на консултације. Странке у спору могу да саставе предлог решења који се одмах доставља Заједничком комитету. Одлуке које доноси Заједнички комитет сходно овој процедури поштују прецедентно право Суда правде.
3. Уколико Заједнички комитет у року од четири месеца од дана када му је достављен предмет не донесе одлуку која решава спор, странке у спору могу да се обрате Суду правде чија ће одлука бити коначна и обавезујућа. Модалитети према којима се достављају поднесци Суду правде су образложени у Анексу IV овог споразума.
4. Уколико Заједнички комитет не донесе одлуку о спорном питању које му је достављено у року од четири месеца, стране уговорнице могу предузети одговарајуће заштитне мере у складу са чл. 21. и 22. овог споразума, за период који није дужи од шест месеци. После тог рока свака страна уговорница може да откаже Споразум, што одмах ступа на снагу. Страна уговорница не предузима заштитне мере по питању које је поверено Суду правде у складу са овим споразумом, осим у случајевима који су дефинисани у члану 11. став 3. овог споразума или у складу са механизмима који су предвиђени у појединачним прописима наведеним у Анексу I овог споразума.

МЕРЕ ЗАШТИТЕ

ЧЛАН 21.

Без прејудицирања члана 11. став 3. овог споразума и процене питања везаних за сигурност и безбедност која су наведена у Протоколима овог споразума, заштитне мере су ограничавајуће у погледу њиховог обима и трајања на онолико колико је неопходно да се ситуација поправи. Приоритет се даје оним мерама које најмање ометају спровођење овог споразума.

ЧЛАН 22.

1. Страна уговорница која разматра предузимање заштитних мера треба да обавести остале стране уговорнице о својој намери преко Заједничког комитета и да достави све релевантне информације.
2. Стране уговорнице одмах приступају консултацијама у Заједничком комитету у циљу изналажења заједнички прихватљивог решења.
3. Без прејудицирања члана 11. став 3. овог споразума, страна уговорница која је у питању не може да предузме мере заштите до истека рока од месец дана од дана обавештења сходно ставу 1. овог члана, осим ако поступак консултација сходно ставу 2. овог члана није завршен пре истека наведеног рока.

4. Страна уговорница која је у питању ће, без одлагања, обавестити Заједнички комитет о предузетим мерама и доставити све релевантне информације.

ОТКРИВАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА

ЧЛАН 23.

Од представника, делегата и експерата страна уговорница, као и званичника и других службеника који делују према овом споразуму се захтева да, чак и када њихове функције престану, не откривају информације за које постоји обавеза чувања професионалне тајне, а посебно информације о предузећима, њиховим пословним везама или трошковима.

ТРЕЋЕ ЗЕМЉЕ И МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

ЧЛАН 24.

1. На захтев било које стране уговорнице, стране уговорнице се међусобно консултују у оквиру Заједничког комитета, у складу са процедурама утврђеним у чл. 25. и 26. овог споразума:
 - а) по питањима ваздушног саобраћаја која се разматрају у међународним организацијама;

- б) о разним аспектима могућег развоја односа између страна уговорница и трећих земаља у области ваздушног саобраћаја и о функционисању значајних елемената билатералних или мултилатералних споразума који су закључени у тој области.
2. Консултације предвиђене ставом 1. овог члана се одржавају у року од месец дана од дана подношења захтева, а у хитним случајевима што је пре могуће.

ЧЛАН 25.

1. Основни циљеви консултација које су предвиђене чланом 24. став 1. под (а) овог споразума су:
- а) да заједнички одреде да ли питања покрећу проблеме од заједничког интереса и
 - б) у зависности од врсте оваквих проблема:
 - да заједнички размотре да ли поступци страна уговорница у оквиру релевантних међународних организација треба да буду координирани или
 - да заједнички размотре неки други приступ који би могао бити одговарајући.
2. Стране уговорнице, што је пре могуће размењују информације од значаја за циљеве који су предвиђени у ставу 1. овог члана.

ЧЛАН 26.

Основни циљеви консултација које су предвиђене чланом 24. став 1. под (б) овог споразума су разматрање релевантних питања и разматрање сваког приступа који би могао да буде одговарајући.

ТРАНЗИЦИОНИ АРАНЖМАНИ

ЧЛАН 27.

1. Протоколи I до VIII успостављају транзиционе аранжмане и њихово трајање између Европске заједнице и државе чланице ЕЗ, с једне стране и придружене стране која је у питању, с друге стране. У односу између Норвешке или Исланда и придружене стране примењују се исти услови као и између Европске заједнице и државе чланице ЕЗ, с једне стране и придружене стране која је у питању, с друге стране.
2. У току транзиционих периода који су наведени у ставу 1. овог члана утврђују се релевантни елементи режима ваздушног саобраћаја између две придружене стране на основу рестриктивнијег од два релевантна протокола који се односе на придружене стране које су у питању.
3. Постепена транзиција сваке придружене стране до потпуне примене ЕСАА подлеже процени. Процену врши Европска заједница у сарадњи са придруженом страном која је у питању. Када придружена страна утврди да су услови за завршетак транзиционог периода како је образложено у релевантним протоколима испуњени, обавестиће Европску заједницу да може да се изврши процена.

4. Уколико Европска заједница утврди да су услови испуњени, она обавештава Заједнички комитет, а затим доноси одлуку на основу које се придружена страна која је у питању квалификује за прелаз на следећи транзициони период или за потпуно укључивање у Заједничко европско ваздухопловно подручје, зависно од случаја.
5. Ако Европска заједница утврди да услови нису испуњени, она о томе обавештава Заједнички комитет. Заједница предлаже придруженој страни која је у питању одређена побољшања и одређује рок спровођења у коме та побољшања могу разумно да се спроведу. Пре истека периода примене врши се друга, а ако је потребно и даља процена како би се утврдило да су предложена побољшања ефикасно и задовољавајуће спроведена.

ВЕЗА СА БИЛАТЕРАЛНИМ СПОРАЗУМИМА И АРАНЖМАНИМА О ВАЗДУШНОМ САОБРАЋАЈУ

ЧЛАН 28.

1. Одредбе овог споразума имају примат у односу на релевантне одредбе билатералних споразума и/или аранжмана о ваздушном саобраћају који су на снази између придружених страна, са једне стране и Европске заједнице, државе чланице ЕЗ, Норвешке или Исланда, с друге стране, као и између придружених страна.

2. Изузетно од става 1. овог члана, за време транзиционих периода који су наведени у члану 27. овог споразума, одредбе које се односе на власништво, саобраћајна права, капацитет, фреквенције, тип или промену ваздухоплова, поделу кодова и формирање цена из билатералних споразума или аранжмана који је на снази између придружене стране и Европске заједнице, државе чланице ЕЗ, Норвешке или Исланда, или између две придружене стране примењују се између страна споразума ако је такав билатерални споразум и/или аранжман повољнији у смислу давања слобода авио-превозиоцима који су у питању, од одредаба Протокола које се примењују у односу на придружену страну која је у питању.
3. Спор између придружене стране и друге стране уговорнице о томе да ли су повољније одредбе Протокола или билатералних споразума и/или аранжмана, које се односе на придружену страну која је у питању, у погледу потпуне примене ЕСАА, се решава у оквиру механизма за решавање спорова који је предвиђен чланом 20. овог споразума. Спорови о утврђивању односа између спорних протокола се решавају на исти начин.

СТУПАЊЕ НА СНАГУ, ПОНОВНО РАЗМАТРАЊЕ, ПРЕСТАНАК ВАЖЕЊА
СПОРАЗУМА И ДРУГЕ ОДРЕДБЕ

ЧЛАН 29.

Ступање на снагу

1. Овај споразум подлеже ратификацији или одобрењу страна потписница у складу са њиховим домаћим законима. Инструменти ратификације или одобрења се депонују у Генералном секретаријату Савета Европске уније (депозитар), који о томе обавештава све друге потписнице као и Међународну организацију цивилног ваздухопловства.
2. Овај споразум ступа на снагу првог дана другог месеца од дана депоновања инструмената о ратификацији или одобрења од стране Европске заједнице и држава чланица ЕЗ и најмање једне придружене стране. За сваку потписницу која ратификује или одобри овај споразум после тог датума, Споразум ступа на снагу првог дана другог месеца од дана депоновања инструмената о ратификацији или одобрења од стране потписнице.
3. Изузетно од ставова 1. и 2. овог члана, Европска заједница и њене државе чланице и најмање једна придружена страна, могу да донесу одлуку да међусобно привремено примене овај споразум од датума потписивања, у складу са домаћим законодавством, тако што о томе обавештавају депозитара који обавештава остале стране уговорнице.

ЧЛАН 30.

Поновно разматрање

Овај споразум се поново разматра на захтев било које стране уговорнице, а обавезно пет година од дана његовог ступања на снагу.

ЧЛАН 31.

Престанак важења Споразума

1. Свака страна уговорница може да откаже овај Споразум путем обавештавања депозитара, који о томе обавештава остале стране уговорнице као и Међународну организацију цивилног ваздухопловства. Ако Европска заједница и државе чланице ЕЗ откажу овај Споразум, он престаје да важи годину дана од дана обавештења. Ако овај Споразум откаже било која друга страна уговорница, он престаје да важи само у односу на ту страну уговорницу годину дана од дана обавештења. Међутим, ваздушни саобраћај који се обавља на дан престанка важења овог споразума може да се настави и даље, до краја сезоне редовног саобраћаја Међународног удружења авио-превозилаца у ваздушном саобраћају (ИАТА) у коју пада датум престанка важења.
2. Након приступања придружене стране Европској унији, та страна аутоматски престаје да буде придружена страна овог споразума и постаје држава чланица ЕЗ.

3. Овај споразум престаје да важи или се привремено суспендује у односу на придружену страну ако одговарајући споразум о придруживању престане да важи или се привремено суспендује.

ЧЛАН 32.

Проширење ЕСАА

Европска заједница може да затражи од било које државе или субјекта који је спреман да своје законе о ваздушном саобраћају и питања с тим у вези учини компатибилним са законима Заједнице, а са којим је Заједница успоставила или успоставља оквир тесне економске сарадње, као што је Споразум о придруживању, да учествује у ЕСАА. У ту сврху, стране уговорнице врше измену и допуну Споразума у складу с тим.

ЧЛАН 33.

Аеродром Гибралтар

1. Сматра се да је примена овог споразума на аеродром Гибралтар без прејудуцирања одговарајућег правног статуса Краљевине Шпаније и Уједињеног Краљевства у погледу спора над суверенитетом изнад територије на којој се аеродром налази.
2. Примена овог споразума на аеродром Гибралтар се суспендује док не ступе на снагу аранжмани постигнути у Заједничкој декларацији између Министарства Краљевине Шпаније и Уједињеног Краљевства 2. децембра 1987.године.

ЧЛАН 34.

Језици

Овај споразум је сачињен у једном оригиналном примерку на званичним језицима институција Европске Уније и страна уговорница осим језика Европске заједнице и њених држава чланица, при чему су сви текстови подједнако аутентични.

У ПОТВРДУ ЧЕГА СУ, доле потписани, прописно овлашћени опуномоћеници, потписали овај споразум.

ПРАВИЛА КОЈА СЕ ПРИМЕЊУЈУ НА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО

„Одредбе које се примењују“ из следећих прописа се примењују у складу са Главним споразумом и Анексом II овог споразума о хоризонталним усклађивањима, осим ако није другачије наведено у овом анексу или у Протоколима I до VIII. У случају потребе, утврђују се специфична усклађивања за сваки појединачни пропис како следи:

А. Приступ тржишту и разна питања

Бр. 2407/92

Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 2407/92 од 23. јула 1992. године о издавању дозвола авио-превозиоцима

Одредбе које се примењују: чл. 1. до 18. и Анекс ове уредбе, осим позивања у члану 13. став 3. до члана 226. (нпр.169) Уговора ЕЗ.

Бр. 2408/92

Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 12408/92 од 23. јула 1992. године о приступу авио-превозилаца Заједнице ваздушним рутама унутар Заједнице

измењена и допуњена или усклађена

- чланом 29. Уредбе која се односи на услове приступања Републике Аустрије, Републике Финске и Краљевине Шведске;

- одлуком Заједничког комитета ЕЕА бр. 7/94 од 21.марта 1994. године којом се мења и допуњава Протокол 47 и одређени Анекси Споразума ЕЕА;
- чланом 20. Уредбе о условима приступања Републике Чешке, Републике Естоније, Републике Кипар, Републике Летоније, Републике Литваније, Републике Мађарске, Републике Малте, Републике Пољске, Републике Словеније и Републике Словачке и усклађивањима са Уговорима на основу којих је основана Европска унија, у даљем тексту „Уредба о придруживању из 2003“

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 15. и Анекси I, II и III ове уредбе.

Бр. 2409/92

Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 2409/92 од 23. јула 1992. године о тарифама и накнадама у ваздушном саобраћају

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 10. ове уредбе

Бр. 95/93

Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 95/93 од 18. јануара 1993. године о заједничким правилима за доделу слотова на аеродромима Заједнице

измењена и допуњена

- Уредбом (ЕЗ) бр. 894/2002 Европског Парламента и Савета од 27.маја 2002. године којом се мења и допуњава Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 95/93
- Уредбом (ЕЗ) бр. 1554/2003 Европског Парламента и Савета од 22. јула 2003. године којом се мења и допуњава Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 95/93
- Уредбом (ЕЗ) бр. 793/2004 Европског Парламента и Савета од 21. априла 2004. године којом се мења и допуњава Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 95/93

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 12. и члан 14. став а под (2) ове уредбе

Што се тиче примене члана 12. став 2. ове уредбе, израз „Комисија“ се тумачи као „Заједнички комитет“.

Бр. 96/67

Упутство Савета 96/67/ЕЗ од 15. октобра 1996. године о приступу тржишту
опслуживања на земљи на аеродромима Заједнице

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 25. и Анекс овог прописа

Што се тиче примене члана 10. израз “државе чланице” се тумачи као „државе
чланице ЕЗ“.

Што се тиче примене члана 20. став 2. овог упутства, израз “комисија” се тумачи као
„Заједнички комитет“.

Бр. 785/2004

Уредба (ЕЗ) бр. 785/2004 Европског Парламента и Савета од 21. априла 2004. године
о захтевима за осигурање за авио-превозиоце и кориснике ваздухоплова

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 8. и 10. став 2. ове уредбе

Б. Управљање ваздушним саобраћајем

Бр. 549/2004

Уредба (ЕЗ) бр. 549/2004 Европског Парламента и Савета од 10. марта 2004. године којом се предвиђа оквир за формирање Јединственог европског неба (оквирна Уредба)

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 4, 6. и од 9. до 14. ове уредбе

Бр. 550/2004

Уредба (ЕЗ) бр. 550/2004 Европског Парламента и Савета од 10. марта 2004. године о пружању услуга ваздушне пловидбе у оквиру Јединственог европског неба (Уредба о пружању услуга)

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 19. и Анекси I и II ове уредбе

Бр. 551/2004

Уредба (ЕЗ) бр. 551/2004 Европског Парламента и Савета од 10. марта 2004. године о организацији и коришћењу ваздушног простора у оквиру Јединственог европског неба (Уредба о ваздушном простору)

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 11. ове уредбе

Бр. 552/2004

Уредба (ЕЗ) бр. 552/2004 Европског Парламента и Савета од 10. марта 2004. године о интероперабилности Европске мреже управљања ваздушним саобраћајем (Уредба о интероперабилности)

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 12. и Анекси I до V ове уредбе

Бр. 2096/2005

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 2096/2005 од 20. децембра 2005. године која предвиђа заједничке захтеве за пружање услуга ваздушне пловидбе

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 9. и Анекси I до V ове уредбе

Бр. 2150/2005

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 2150/2005 од 23. децембра 2005. године која предвиђа заједничка правила за флексибилну употребу ваздушног простора

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 9. и Анекс ове уредбе

Ц. Ваздухопловна сигурност

Бр. 3922/91

Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 3922/91 од 16. децембра 1991. године о усклађивању техничких захтева и административних поступака у области цивилног ваздухопловства

измењена и допуњена:

- Уредбом Комисије (ЕЗ) бр. 2176/96 од 13. новембра 1996. године којом се мења и допуњава Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 3922/91 о научном и техничком напретку
- Уредбом Комисије (ЕЗ) бр. 1069/1999 од 25. маја 1999. којом се усклађује Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 3922/91 о научном и техничком напретку

- Уредбом Комисије (ЕЗ) бр. 2871/2000 од 28. децембра 2000. године којом се усклађује Уредба Савета (ЕЕЗ) 3922/91 о усклађивању техничких и административних процедура у области цивилног ваздухопловства
- Уредбом (ЕЗ) бр. 1592/2002 Европског Парламента и Савета од 15. јула 2002. године о заједничким правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 10, 12. и 13, изузев члана 4. став 1. и члана 8. став 2. друга реченица и Анекси I до III ове уредбе

Што се тиче примене члана 12. „државе чланице“ се тумачи као „државе чланице ЕЗ“.

Бр. 94/56

Упутство Савета 94/56/ЕЗ од 21. новембра 1994. године којом се успостављају основни принципи који регулишу испитивање удеса и инцидената у цивилном ваздухопловству

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 12. овог упутства

Што се тиче примене чл. 9. и 12. овог упутства, израз „Комисија“ се тумачи као „све остале стране уговорнице ЕСАА“.

Бр. 1592/2002

Уредба (ЕЗ) бр. 1592/2002 Европског парламента и Савета од 15.јула 2002. године о заједничким правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе

измењена и допуњена :

- Уредбом (ЕЗ) бр. 1643/2003 Европског парламента и Савета од 22.јула 2003. године којом се мења и допуњава Уредба (ЕЗ) бр. 1592/2002
- Уредбом Комисије (ЕЗ) бр. 1701/2003 од 24. септембра 2003. године којом се врши усклађивање члана 6. Уредбе (ЕЗ) бр. 1592/2002

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 57. и Анекси I и II ове уредбе

Бр. 2003/42

Упутство 2003/42/ЕЗ Европског Парламента и Савета од 13.јуна 2003. године о достављању извештаја у случају удеса и инцидената у цивилном ваздухопловству

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 11. и Анекси I и II овог упутства

Бр.1702/2003

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1702/2003 од 24. септембра 2003. године која предвиђа спровођење правила за издавање уверења о пловидбености и заштити животне средине за ваздухоплове и производе везане за њих, делове и уређаје, као и за издавање уверења организацијама за пројектовање и производњу

измењена и допуњена :

- Уредбом Комисије (ЕЗ) бр. 381/2005 од 7. марта 2005. године која мења и допуњава Уредбу (ЕЗ) бр. 1702/2003

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 4. и Анекс ове уредбе. Транзиционе периоде наведене у овој уредби утврђује Заједнички комитет.

Бр. 2042/2003

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 2042/2003 од 20. новембра 2003. године о сталној пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, делова и уређаја и издавању одобрења организацијама и особљу који су ангажовани на овим задацима

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 6. и Анекси I до IV ове уредбе

Бр. 104/2004

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 104/2004 од 22. јануара 2004. године која предвиђа правила о организовању и саставу Одбора за жалбе Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 7. и Анекс ове уредбе

Бр. 488/2005

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 488/2005 од 21. марта 2005. године о тарифама и накнадама које наплаћује Европска агенција за безбедност ваздушне пловидбе

Бр. 2111/2005

Уредба (ЕЗ) бр. 2111/2005 Европског парламента и Савета од 14. децембра 2005. године о успостављању списка авио-превозилаца Заједнице који подлежу забрани обављања ваздушног саобраћаја у оквиру Заједнице и о обавештавању путника ваздушног саобраћаја о идентитету авио-превозилаца који обављају ваздушни саобраћај, и поништење члана 9. Упутства 2004/36/ЕЗ

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 13, Анекс ове уредбе

Д. Ваздухопловна безбедност

Бр. 2320/2002

Уредба (ЕЗ) бр 2320/2002 Европског Парламента и Савета од 16.децембра 2002. године којим се успостављају заједничка правила у области безбедности цивилног ваздухопловства

измењена и допуњена:

- Уредбом (ЕЗ) бр. 849/2004 Европског Парламента и Савета од 29. априла 2004. године којом се мења и допуњава Уредба (ЕЗ) бр. 2320/2002

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 12. и Анекс ове уредбе

Бр. 622/2003

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 622/2003 од 4. априла 2003. године која предвиђа мере за спровођење заједничких основних стандарда о ваздухопловној безбедности

измењена и допуњена:

- Уредбом Комисије (ЕЗ) бр. 68/2004 од 15.јануара 2004. године којом се мења и допуњава Уредба (ЕЗ) бр. 622/2003

- Уредбом Комисије (ЕЗ) бр. 781/2005 којом се мења и допуњава Уредба (ЕЗ) бр. 622/2003
- Уредбом Комисије (ЕЗ) бр. 857/2005 од 6. јуна 2005. године којом се мења и допуњава Уредба (ЕЗ) бр. 622/2003

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 5. и Анекс ове уредбе

Бр. 1217/2003

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1217/2003 од 4. јула 2003. године која предвиђа заједничке спецификације за националне програме контроле квалитета безбедности цивилног ваздухопловства

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 11, Анекси I и II ове уредбе

Бр. 1486/2003

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1486/2003 од 22.августа 2003. године која предвиђа процедуре за спровођење инспекција од стране Комисије у области безбедности цивилног ваздухопловства

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 16. ове уредбе

Бр. 1138/2004

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1138/2004 од 21. јуна 2004. године којом се успоставља општа дефиниција критичних делова зона безбедности на аеродромима којима је забрањен приступ

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 8. ове уредбе

Е. Животна средина

Бр. 89/629

Упутство Савета 89/629/ЕЕЗ од 4. децембра 1989. године о ограничавању емисије буке цивилних подзвучних млазних авиона.

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 8. овог упутства

Бр. 92/14

Упутство Савета 92/14/ЕЕЗ од 2.марта 1992. године о ограничавању експлоатације авиона који су обухваћени у делу II, поглавље 2, књига 1 Анекса 16 Конвенције о међународном цивилном ваздухопловству, друго издање (1988)

измењено и допуњено

- Упутством Савета 98/20/ЕЗ од 30. марта 1998. године којим се мења и допуњава Упутство 92/14/ЕЕЗ
- Упутством Комисије 1999/28/ЕЗ од 21. апила 1999. године којим се мења и допуњава Анекс уз Упутство Савета 92/14/ЕЕЗ
- Уредбом Комисије (ЕЗ) бр. 991/2001 од 21. маја 2001. године којом се мења и допуњава Анекс уз Упутство Савета 92/14/ЕЕЗ

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 11. и Анекс овог упутства

Бр.2002/30

Упутство 2002/30/ЕЗ Европског Парламента и Савета од 26.марта 2002. године о успостављању правила и процедура у погледу увођења оперативних ограничења везаних за емисију буке на аеродромима Заједнице
Као што је допуњено, измењено или усклађено са уредбом о приступању из 2003.

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 15. и Анекси I и II овог упутства.

Бр. 2002/49

Упутство 2002/49/ЕЗ Европског Парламента и Савета од 25. јуна 2002. године које се односи на процену и регулисање буке у животној средини

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 16. и Анекси I до VI овог упутства

Ф. Социјални аспекти

Бр. 1989/391

Упутство Савета 89/391/ЕЕЗ од 12. јуна 1989. године о увођењу мера ради подстицања побољшања по питању безбедности и здравља радника на раду

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 16. и 18. до 19. овог упутства

Бр. 2003/88

Упутство 2003/88/ЕЗ Европског Парламента и Савета од 4. новембра 2003. године које се односи на одређене аспекте организације радног времена

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 19, 21. до 24. и 26. до 29. овог упутства

Бр. 2000/79

Упутство Савета 2000/79/ЕЗ од 27. новембра 2000. године које се односи на Европски споразум о организацији радног времена мобилних радника у цивилном ваздухопловству, који је закључен од стране Удружења европских авио-превозилаца (АЕА), Европске федерације транспортних радника (ЕТФ), Европског струковног удружења летачког особља (ЕСА), Европског удружења регионалних авио-превозилаца (ЕРА) и Међународног удружења авио-превозилаца (ИАСА)

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 5. овог упутства

Г. Заштита корисника

Бр. 90/314

Упутство Савета 90/314/ЕЕЗ од 13. јуна 1990. године о путним аранжманима, пакет аранжманима и туристичким аранжманима

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 10. овог упутства

Бр. 92/59

Упутство Савета 92/59/ЕЕЗ од 29. јуна 1992. о општој безбедности производа

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 19. овог упутства

Бр. 93/13

Упутство Савета 93/13/ЕЕЗ од 5. априла 1993. године о нелојалним условима у уговорима корисника

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 10. и Анекс овог упутства

Што се тиче примене члана 10. израз „Комисија“ се тумачи као „све остале Стране уговорнице ЕСАА“.

Бр. 95/46

Упутство 95/46/ ЕЗ Европског парламента и Савета од 24.октобра 1995. године о заштити појединаца у погледу обраде личних података и о слободном кретању оваквих података

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 34. овог упутства

Бр.2027/97

Уредба Савета (ЕЗ) бр. 2027/97 од 9. октобра 1997. године о одговорности авио-превозиоца у случају удеса

измењена и допуњена:

- Уредбом (ЕЗ) бр. 889/2002 Европског Парламента и Савета од 13.маја 2002. године којом се мења и допуњава Уредба Савета (ЕЗ) бр. 2027/97

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 8. ове уредбе

Бр. 261/2004

Уредба (ЕЗ) бр. 261/2004 Европског Парламента и Савета од 11. фебруара 2004. године о успостављању заједничких правила о компензацији и помоћи путницима у случају ускраћеног укрцавања и отказивања или дугог кашњења летова, и укидању Уредбе (ЕЕЗ) бр. 295/91

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 17. ове уредбе

X. Остали законски прописи

Бр. 2299/1989

Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 2299/1989 од 24.јула 1989. године о правилима понашања за компјутерски систем резервација

измењена и допуњена:

- Уредбом Савета (ЕЕЗ) бр. 3089/93 од 29. октобра 1993. године којом се мења и допуњава Уредба (ЕЕЗ) бр. 2299/89
- Уредбом Савета (ЕЗ) бр. 323/1999 од 8. фебруара 1999. године којом се мења и допуњава Уредба (ЕЕЗ) бр. 2299/89

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 22. и Анекс ове уредбе

Бр. 91/670

Упутство Савета бр. 91/670/ЕЕЗ од 16. децембра 1991. године о заједничком прихватању дозвола особља за обављање функција у цивилном ваздухопловству

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 8. и Анекс овог упутства

Бр. 3925/91

Уредба Савета (ЕЕЗ) бр. 3925/91 од 19. децембра 1991. године која се односи на елиминацију контроле и формалности које се примењују на ручни и регистровани пртљак лица на летовима унутар Заједнице и пртљак лица који прелазе преко мора унутар Заједнице

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 5. ове уредбе

Бр. 437/2003

Уредба (ЕЗ) бр. 437/2003 Европског Парламента и Савета од 27. фебруара 2003. године о статистичким приказима превоза путника, робе и поште ваздушним путем

измењена и допуњена:

- Уредбом Комисије (ЕЗ) бр. 1358/2003 од 31. јула 2003. године којом се спроводи Уредба (ЕЗ) бр. 437/2003 Европског Парламента и Савета

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 11, Анекси I и II ове уредбе

Бр. 1358/2003

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1358/2003 од 31. јула 2003. године о примени Уредбе (ЕЗ) бр. 437/2003 Европског Парламента и Савета о статистичким приказима превоза путника, робе и поште ваздушним путем и којом се мењају и допуњавају Анекси I и II те уредбе

Одредбе које се примењују: чланови 1. до 4, Анекси I до III ове уредбе

Бр. 2003/96

Упутство Савета 2003/96/ЕЗ од 27. октобра 2003. године којим се реорганизује шема Заједнице за опорезивање енергетских производа и електричне енергије

Одредбе које се примењују: члан 14. став 1. под (б) и став 2. овог упутства

Хоризонтално усклађивање и одређена процедурална правила

Одредбе прописа наведених у Анексу I овог споразума се примењују у складу са Споразумом и тачкама од 1. до 4. овог анекса, осим ако није другачије предвиђено у Анексу I овог споразума. Специфична усклађивања која су неопходна за поједине прописе су образложена у Анексу I овог споразума.

Овај споразум се примењује у складу са процедуралним правилима садржаним у тачкама 5. и 6. овог анекса.

1. УВОДНИ ДЕЛОВИ ПРОПИСА

Преамбуле наведених прописа нису усклађене за потребе овог споразума. Оне су релевантне у мери која је неопходна за правилно тумачење и примену одредаба садржаних у оваквим прописима, у оквиру овог споразума.

2. СПЕЦИФИЧНА ТЕРМИНОЛОГИЈА ПРОПИСА

Следећи изрази који се користе у прописима који су наведени у Анексу I овог споразума се тумаче као:

- а) израз “Заједница” се тумачи као “Заједничко европско ваздухопловно подручје”;
- б) изрази “закон Заједнице”, “законски прописи Заједнице”, “инструменти Заједнице” и “ Уговор ЕЗ ”се тумаче као “Споразум ЕСАА”;

- ц) израз “аеродром Заједнице” се тумачи као “аеродроми који се налазе у Заједничком европском ваздухопловном подручју”;
- д) израз “Службени гласник Европске Уније” се тумачи као “Службени лист страна уговорница”
- е) израз “авио-превозилац Заједнице“ се тумачи као “авио-превозилац ЕСАА“;

3. ПОЗИВАЊЕ НА ДРЖАВЕ ЧЛАНИЦЕ

Без прејудуцирања тачке 4. овог Анекса, кадгод се одређени прописи наведени у Анексу I овог споразума позивају на “државу(е) чланицу(е)”, сматраће се да позивање обухвата, осим држава чланица ЕЗ, такође партнере ЕСАА.

4. ОДРЕДБЕ О КОМИТЕТИМА ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И КОНСУЛТАЦИЈАМА ПРИДРУЖЕНИХ СТРАНА

Европска комисија консултује стручњаке придружених страна и даје могућност да доставе своје савете или мишљење сваки пут када прописи наведени у Анексу I предвиђају консултације од стране Европске комисије Комитета Европске заједнице.

Свака консултација се састоји од једног састанка којим председава Европска комисија и одржава се у оквиру Заједничког комитета на позив Европске комисије пре консултација надлежног Комитета Европске заједнице. Европска комисија доставља све неопходне информације свакој придруженој страни најмање две недеље пре састанка, осим ако одређене околности не захтевају краћи рок.

Придружене стране се позивају да доставе своје ставове Европској комисији. Европска комисија с дужном пажњом узима у обзир савете придружених страна.

Горе наведене одредбе се не подносе за примену правила о конкуренцији која су образложена у овом споразуму и која се регулишу посебним консултацијским процедурама које су образложене у Анексу III.

5. САРАДЊА И РАЗМЕНА ИНФОРМАЦИЈА

У циљу лакшег коришћења одговарајућих овлашћења надлежних органа страна уговорница, ови надлежни органи, на захтев, међусобно размењују информације које су неопходне за правилно спровођење овог споразума.

6. ПОЗИВАЊЕ НА ЈЕЗИКЕ

Стране уговорнице имају право да користе, у процедурама које су утврђене у оквиру Споразума и без прејудицирања Анекса IV, сваки званичан језик институција Европске Уније или друге стране уговорнице. Међутим, стране уговорнице су свесне да коришћење енглеског језика олакшава ове процедуре. Ако се у званичном документу користи језик који није званични језик институција Европске Уније, истовремено се доставља и превод на неком од званичних језика институција Европске Уније, узимајући у обзир одредбу из претходне реченице. Ако страна уговорница намерава да користи, у усменом поступку, језик који није званични језик институција Европске Уније, та страна уговорница обезбеђује симултани превод на енглеском језику.

Правила о конкуренцији и државној помоћи
која су наведена у члану 14.

Члан 1.
Државни монополи

Придružена страна постепено прилагођава сваки државни монопол комерцијалног карактера како би обезбедила да, до краја другог периода који је наведен у Протоколу уз овај споразум који садржи транзиционе мере у вези са придруженом страном која је у питању, не постоји никаква дискриминација у погледу услова према којима се роба набавља и пласира на тржишту међу држављанима страна уговорница. Заједнички комитет ће бити обавештен о усвојеним мерама ради постизања овог циља.

Члан 2.
Усклађивање државне помоћи и закона о конкуренцији

1. Стране уговорнице имају у виду значај усаглашавања постојећих законских прописа о државној помоћи и конкуренцији придружених страна са законским прописима Европске заједнице. Придружене стране настоје да обезбеде да њихови постојећи и будући закони о државној помоћи и конкуренцији постепено постану компатибилни са законодавством Европске заједнице.

2. Ово усаглашавање почиње након ступања Споразума на снагу, и постепено се проширује на све елементе одредаба државне помоћи и конкуренције Европске заједнице које су наведене у овом анексу до краја другог периода који је наведен у Протоколу овог споразума који садржи транзиционе мере у односу на придружену страну која је у питању. Придružена страна дефинише, у сагласности са Европском комисијом, модалитете за праћење спровођења усаглашавања законских прописа и поступке које треба предузети за спровођење закона.

Члан 3.

Правила о конкуренција и друге економске одредбе

1. Следећа пракса није компатибилна са правилним спровођењем Споразума, утолико што може да утиче на трговину између две или више страна уговорница:
 - (i) сви споразуми између предузећа, одлуке удружења предузећа и усаглашена пракса између предузећа која имају за циљ или последицу спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције;
 - (ii) злоупотреба доминантне позиције једног или више предузећа на територијама страна уговорница у целини или у неком његовом значајном делу;
 - (iii) свака државна помоћ која нарушава или прети да наруши конкуренцију фаворизовањем одређених предузећа или одређених производа.

2. Пракса која је у супротности са овим чланом се процењује на основу критеријума који произилазе из примене правила о конкуренцији која се примењују у Европској заједници, посебно на основу чл. 81, 82, 86. и 87. Уговора ЕЗ и инструмената тумачења који су усвојени од стране институција Европске заједнице.
3. Свака придружена страна обезбеђује да се једном оперативно независном државном телу повере овлашћења која су неопходна за потпуну примену става 1. под (i) и (ii) овог члана у погледу приватних и државних предузећа и предузећа којима су дата посебна права.
4. Свака придружена страна одређује или успоставља оперативно независан надлежан орган коме се поверавају овлашћења неопходна за потпуну примену става 1. (iii) овог члана. Овај надлежни орган има, између осталог, овлашћења да одобрава планове државне помоћи и појединачне помоћи у складу са ставом 2. овог члана, као и да нареди повраћај државне помоћи која је незаконито дата.
5. Свака страна уговорница обезбеђује транспарентност у области државне помоћи, између осталог, и достављањем редовног годишњег извештаја или одговарајућег материјала другој страни уговорници, придржавајући се методологије и приказа прегледа Европске заједнице о државној помоћи. На захтев једне стране уговорнице, друга страна уговорница доставља информације о одређеним појединачним случајевима јавне помоћи.

6. Свака придружена страна утврђује опсежан списак планова помоћи установљених пре успостављања надлежног органа који је наведен у ставу 4. овог члана и усаглашава те планове помоћи са критеријумима који су наведени у ставу 2 овог члана.
- 7.
- (a) За потребе примене одредаба из става 1. под (iii), стране уговорнице имају у виду да се, у периодима који су наведени у Протоколу овог споразума који садржи транзиционе мере у погледу придружене стране, свака јавна помоћ коју даје ова придружена страна процењује тако што се узима у обзир да се придружена страна која је у питању посматра као област идентична оним областима Европске заједнице које су описане у члану 87. став 3. под (a) Уговора о оснивању Европске заједнице.
- (б) До краја првог периода који је наведен у Протоколу овог споразума који садржи транзиционе мере у погледу придружене стране, ова придружена страна треба да поднесе Европској комисији свој бруто национални производ по глави становника усклађен на нивоу NUTS II. Затим надлежни орган наведен у ставу 4. овог члана и Европска комисија заједнички врше процену квалитетности региона придружене стране која је у питању као и максималне нивое помоћи с тим у вези, у циљу израде регионалне мапе помоћи на основу релевантних смерница Европске заједнице.

8. Ако једна од страна уговорница сматра да конкретна пракса није компатибилна са условима из става 1. овог члана, она може да предузме одговарајуће мере после консултација у оквиру Заједничког комитета или након тридесет радних дана после подношења захтева за овакве консултације.
9. Стране уговорнице размењују информације узимајући у обзир ограничења наметнута захтевима чувања професионалне и пословне тајне.

Подноски Суду правде Европских заједница

1. Општа начела која се односе на члан 16. Споразума

1. Процедуре утврђене од стране Суда правде Европских заједница, у даљем тексту „Суд правде“, за поднеске ради прелиминарних решења у оквиру Европске заједнице се примењују колико је то могуће. После прелиминарног решења, суд или трибунал стране уговорнице примењује тумачење Суда правде.
2. Стране уговорнице имају у оквиру овог споразума, иста права за подношење примедба Суду правде као и државе чланице ЕЗ.

2. Обим и модалитети процедуре утврђене чланом 16. став 2. Споразума

1. Када, у складу са другом реченицом члана 16. став 2. овог споразума, страна уговорница усвоји одлуку о обиму и модалитетима поднесака Суду правде, та одлука утврђује или:
 - (а) да сваки суд или трибунал те стране уговорнице против чијих одлука не постоји правни лек према домаћем закону, захтева од Суда правде да донесе прелиминарно решење по питању покренутом у предмету који је у току код тог суда у вези валидности или тумачења неког прописа који је наведен у члану 16. став 2. споразума, ако тај суд или трибунал сматра да је одлука по том питању неопходна како би могао да донесе одлуку, или
 - (б) да сваки суд или трибунал те стране уговорнице може да захтева од Суда правде да донесе прелиминарно решење по питању које је пред тим судом покренуто у вези валидности или тумачења прописа који је наведен у члану 16. став 2. Споразума ако тај суд или трибунал сматра да је одлука по том питању неопходна да би могао да донесе одлуку.
2. Модалитети примене члана 16. став 2. овог споразума се заснивају на начелима садржаним у правним одредбама које регулишу функционисање Суда правде, укључујући одредбе Уговора ЕЗ, Статута и Правилника о пословању Суда правде, као и прецедентног права Суда правде. У случају да он доноси одлуку о модалитетима примене ове одредбе, страна уговорница узима у обзир и практичне смернице од стране Суда правде које тај суд износи у информативном обавештењу о поднесцима домаћих судова за прелиминарна решења.

3. Поднесци у складу са чланом 20. став 3. Споразума

Спорове достављене Суду правде у складу са чланом 20. став 3. овог споразума, Суд третира на исти начин као и оне који су достављени у складу са чланом 239. Уговора ЕЗ.

4. Поднесци Суду правде и језици

Стране уговорнице имају право да користе, у процедурама пред Судом правде које су утврђене у оквиру Споразума, било који званични језик институција Европске Уније или друге стране уговорнице. Ако се неки језик који није званични језик институција Европске Уније користи у званичном документу, истовремено се доставља и превод на француском језику. Ако страна уговорница намерава да користи, у усменом поступку, језик који није званични језик институција Европске Уније, страна уговорница ће обезбедити симултани превод на француски језик.

ПРОТОКОЛ I

ТРАНЗИЦИОНИ АРАНЖМАНИ ИЗМЕЂУ
ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И
ДРЖАВА ЧЛАНИЦА ЕЗ, С ЈЕДНЕ СТРАНЕ
И РЕПУБЛИКЕ АЛБАНИЈЕ, С ДРУГЕ СТРАНЕ

Члан 1.

Транзициони периоди

- (1) Први транзициони период траје од ступања овог споразума на снагу док се не испуне сви услови наведени у члану 2. став 1. овог протокола од стране Републике Албаније, у даљем тексту „Албанија“, како је потврдила процена коју је извршила Европска заједница.
- (2) Други транзициони период траје од краја првог транзиционог периода док се не испуне услови наведени у члану 2. став 2. овог протокола од стране Албаније како је потврдила процена коју је извршила Европска заједница.

Члан 2.

Услови који се односе на транзицију

- (1) До краја првог транзиционог периода Албанија ће
 - (i) постати пуноправан члан Заједничких ваздухопловних власти и настојаће да спроведе све законске прописе који се односе на ваздухопловну сигурност како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (ii) применити Документ 30 ЕСАС и настојаће да спроведе све законске прописе који се односе на ваздухопловну безбедност како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (iii) применити Уредбу (ЕЕЗ) бр. 3925/91 (о елиминацији контрола које се примењују на ручни и регистровани пртљаг), Уредбу (ЕЕЗ) бр. 2409/92 (о накнадама и тарифама за пружање услуга ваздушног саобраћаја), Упутство 94/56/ЕЗ (о истрагама удеса), Уредбу (ЕЗ) бр. 2027/97 (о одговорности авио-превозилаца у случају удеса), Упутство 2003/42/ЕЗ (о подношењу извештаја у случају удеса и инцидената), Уредбу (ЕЗ) бр. 261/2004 (о ускраћивању укрцавања), Упутство 2000/79/ЕЗ (о радном времену у цивилном ваздухопловству) и Упутство 2003/88/ЕЗ (о радном времену), како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (iv) раздвојити провајдера услуга ваздушног саобраћаја и национално регулаторно тело, успоставити национално надзорно тело за службе контроле летења, започети реорганизацију свог ваздушног простора у функционални блок или блокове и применити флексибилну употребу ваздушног простора;

- (v) ратификовати Конвенцију за обједињавање одређених правила за међународни превоз ваздушним путем (Монтреалска конвенција);
 - (vi) остварити довољан напредак у имплементацији правила о државној помоћи и конкуренцији која су обухваћена у споразуму који је наведен у члану 14. став 1. Главног споразума или у Анексу III, који год да се примењује.
- (2) До краја другог транзиционог периода Албанија ће применити овај споразум, укључујући све законске прописе који су наведени у Анексу I овог споразума.

Члан 3.

Транзициони аранжмани

- (1) Изузетно од члана 1. став 1. Главног споразума,
- (a) У току првог транзиционог периода:
 - (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који су добили дозволу од Албаније се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између било које тачке у Албанији и било које тачке у држави чланици ЕЗ;

- (ii) авио-превозиоци Заједнице неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од Албаније или њених држављана а авио-превозиоци који имају дозволу од Албаније неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана.
- (б) У току другог транзиционог периода:
 - (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који имају дозволу од Албаније се дозвољава да користе саобраћајна права предвиђена ставом 1. под (а) i. овог члана;
 - (ii) авио-превозиоцима Заједнице се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у Албанији и осталих придружених страна и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у држави чланици ЕЗ;
 - (iii) авио-превозиоцима који имају дозволу од Албаније се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у различитим државама чланицама ЕЗ и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у Албанији.
- (2) За потребе овог члана, „авио-превозилац Заједнице“ означава авио-превозиоца који је добио дозволу од државе чланице ЕЗ, Норвешке или Исланда.

- (3) Чланови 7. и 8. Главног споразума се не примењују до краја другог транзиционог периода, без прејудуцирања обавезе Албаније и обавезе Заједнице да даје дозволе за обављање ваздушног саобраћаја у складу са прописима који су прецизирани у Анексу I овог споразума, авио-превозиоцима који су у већинском власништву или који су ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана и авио-превозиоцима који су у већинском власништву или ефективно контролисани од стране Албаније или њених држављана од краја првог транзиционог периода.

Члан 4.

Ваздухопловна сигурност

- (1) На почетку првог транзиционог периода Албанија ће бити укључена као посматрач у рад Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (2) На крају другог транзиционог периода Заједнички комитет који је основан сходно члану 18. Главног споразума ће одредити прецизан статус и услове за учествовање Албаније у раду Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (3) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за питања сигурности, Европска заједница може да захтева да се дозвола за авио-превозиоца који је добио дозволу од Албаније да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени сигурности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

Члан 5.

Ваздухопловна безбедност

- (1) На почетку другог транзиционог периода поверљиви део законских прописа везаних за безбедност, како је предвиђено Анексом I овог споразума, ставља се на располагање одговарајућем надлежном органу Албаније.
- (2) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за безбедност Европска заједница може да захтева да се дозвола авио-превозиоца који је добио дозволу од Албаније да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени безбедности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

ПРОТОКОЛ II

ТРАНЗИЦИОНИ АРАНЖМАНИ ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ДРЖАВА ЧЛАНИЦА ЕЗ, С ЈЕДНЕ СТРАНЕ И БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, С ДРУГЕ СТРАНЕ

Члан 1.

Транзициони периоди

- (1) Први транзициони период траје од ступања овог споразума на снагу до испуњавања свих услова који су наведени у члану 2. став 1. овог протокола од стране Босне и Херцеговине, како је потврђено на основу процене коју је извршила Европска заједница.
- (2) Други транзициони период траје од краја првог транзиционог периода док се не испуне сви услови наведени у члану 2. став 2. овог протокола од стране Босне и Херцеговине, како је потврђено на основу процене коју је извршила Европска заједница.

Члан 2.

Услови који се односе на транзицију

- (1) До краја првог транзиционог периода Босна и Херцеговина ће:
 - (i) постати пуноправан члан Заједничких ваздухопловних власти и настојаће да спроведе све законске прописе који се односе на ваздухопловну сигурност како је предвиђено у Анексу I овог споразума;

- (ii) применити Документ 30 ЕСАСа и настојаће да спроведе све законске прописе који се односе на ваздухопловну безбедност како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
- (iii) применити Уредбу (ЕЕЗ) бр. 3925/91 (о елиминацији контрола које се примењују на ручни и регистровани пртљаг), Уредбу (ЕЕЗ) бр. 2409/92 (о накнадама и тарифама за пружање услуга ваздушног саобраћаја), Упутство 94/56/ЕЗ (о истрагама удеса), Упутство 96/67/ЕЗ (о опслуживању на земљи), Уредбу (ЕЗ) бр. 2027/97 (о одговорности авио-превозилаца у случају удеса), Упутство 2003/42/ЕЗ (о подношењу извештаја у случају удеса и инцидената), Уредбу (ЕЗ) бр. 261/2004 (о ускраћивању укрцавања), Упутство 2000/79/ЕЗ (о радном времену у цивилном ваздухопловству) и Упутство 2003/88 (о радном времену) како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
- (iv) ратификовати Конвенцију за обједињавање одређених правила за међународни превоз ваздушним путем (Монтреалска конвенција);
- (v) остварити довољан напредак у имплементацији правила о државној помоћи и конкуренцији која су обухваћена у споразуму који је наведен у члану 14. став 1. Главног споразума или у Анексу III овог споразума, који год да се примењује.

- (2) До краја другог транзиционог периода Босна и Херцеговина ће:
- (i) раздвојити провајдера услуга ваздушног саобраћаја и национално регулаторно тело, успоставити национално надзорно тело за службе контроле летења, започети реорганизацију свог ваздушног простора у функционални блок или блокове и применити флексибилну употребу ваздушног простора;
 - (ii) применити овај споразум укључујући све законске прописе који су наведени у Анексу I овог споразума.

Члан 3.

Транзициони аранжмани

- (1) Изузетно од члана 1. став 1. Главног споразума,
- (a) У току првог транзиционог периода:
- (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који су добили дозволу од Босне и Херцеговине се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између било које тачке у Босни и Херцеговини и било које тачке у држави чланици ЕЗ;

- (ii) авио-превозиоци Заједнице неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од Босне и Херцеговине или њених држављана, а авио-превозиоци који имају дозволу од Босне и Херцеговине неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана.
- (б) У току другог транзиционог периода:
- (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који имају дозволу од Босне и Херцеговине се дозвољава да користе саобраћајна права предвиђена ставом 1. под (а) i. овог члана;
 - (ii) авио-превозиоцима Заједнице се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у Босни и Херцеговини и осталих придружених страна и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у држави чланици ЕЗ;
 - (iii) авио-превозиоцима који имају дозволу од Босне и Херцеговине се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у различитим државама чланицама ЕЗ и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у Босни и Херцеговини.

- (2) За потребе овог члана, „авио-превозилац Заједнице“ означава авио-превозиоца који је добио дозволу од државе чланице ЕЗ, Норвешке или Исланда.
- (3) Чланови 7. и 8. Главног споразума се не примењују до краја другог транзиционог периода, без прејудуцирања обавезе Босне и Херцеговине и обавезе Заједнице да даје дозволе за обављање ваздушног саобраћаја у складу са прописима који су прецизирани у Анексу I овог споразума, авио-превозиоцима који су у већинском власништву или који су ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана и авио-превозиоцима који су у већинском власништву или ефективно контролисани од стране Босне и Херцеговине или њених држављана од краја првог транзиционог периода.

Члан 4.

Ваздухопловна сигурност

- (1) На почетку првог транзиционог периода Босна и Херцеговина ће бити укључена као посматрач у рад Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (2) На крају другог транзиционог периода Заједнички комитет који је основан сходно члану 18. Главног споразума ће одредити прецизан статус и услове за учествовање Босне и Херцеговине у раду Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.

- (3) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за питања сигурности Европска заједница може да захтева да се дозвола за авио-превозиоца који је добио дозволу од Босне и Херцеговине да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени сигурности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

Члан 5.

Ваздухопловна безбедност

- (1) На почетку другог транзиционог периода поверљиви део законских прописа који се односи на безбедност како је предвиђено Анексом I овог споразума ставља се на располагање одговарајућем надлежном органу Босне и Херцеговине.
- (2) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за безбедност Европска заједница може да захтева да се дозвола за авио-превозиоца који је добио дозволу од Босне и Херцеговине да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени безбедности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

ПРОТОКОЛ III

ТРАНЗИЦИОНИ АРАНЖМАНИ ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ДРЖАВА ЧЛАНИЦА ЕЗ, С ЈЕДНЕ СТРАНЕ И РЕПУБЛИКЕ БУГАРСКЕ, С ДРУГЕ СТРАНЕ

Члан 1.

Транзициони периоди

- (1) Транзициони период траје од ступања овог споразума на снагу до испуњавања свих услова који су образложени у члану 2. овог протокола од стране Републике Бугарске, у даљем тексту: „Бугарска“, како је потврђено на основу процене коју је извршила Европска заједница, и не касније од приступања Бугарске Европској Унији.
- (2) Позивање на „други транзициони период“ у овом споразуму или у његовим анексима значи у случају Бугарске транзициони период који је наведен у ставу 1. овог члана.

Члан 2.

Услови који се односе на транзицију

До краја транзиционог периода Бугарска ће применити овај споразум укључујући све законске прописе, који су наведени у Анексу I овог споразума како је предвиђено у члану 3. Главног споразума.

Члан 3.

Транзициони аранжмани

(1) Изузетно од члана 1. став 1. Главног споразума,

у току транзиционог периода:

- (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који су добили дозволу од Бугарске се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између било које тачке у Бугарској и било које тачке у држави чланици ЕЗ;
- (ii) авио-превозиоцима Заједнице се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у Бугарској и осталих придружених страна и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у држави чланици ЕЗ;
- (iii) авио-превозиоцима који имају дозволу од Бугарске се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у различитим државама чланицама ЕЗ и дозвољава им се промена типа ваздухоплова на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у Бугарској.

- (2) За потребе овог члана, „авио-превозилац Заједнице“ означава авио-превозиоца који је добио дозволу од државе чланице ЕЗ, Норвешке или Исланда.
- (3) Чланови 7. и 8. Главног споразума се не примењују до краја транзиционог периода, без прејудуцирања обавезе Бугарске и обавезе Заједнице да даје дозволе за обављање ваздушног саобраћаја у складу са прописима који су прецизирани у Анексу I овог споразума, авио-превозиоцима који су у већинском власништву или који су ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана и авио-превозиоцима који су у већинском власништву или ефективно контролисани од стране Бугарске или њених држављана од почетка транзиционог периода.

Члан 4.

Ваздухопловна сигурност

- (1) На крају транзиционог периода Заједнички комитет који је основан сходно члану 18. Главног споразума ће одредити прецизан статус и услове за учествовање Бугарске у раду Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.

- (2) До краја транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за питања сигурности Европска заједница може да захтева да се дозвола авио-превозиоца који је добио дозволу од Бугарске да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени сигурности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

Члан 5.

Ваздухопловна безбедност

До краја транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за безбедност Европска заједница може да захтева да се дозвола авио-превозиоца који је добио дозволу од Бугарске да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени безбедности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

ПРОТОКОЛ IV

ТРАНЗИЦИОНИ АРАНЖМАНИ ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ДРЖАВА ЧЛАНИЦА ЕЗ, С ЈЕДНЕ СТРАНЕ И РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ, С ДРУГЕ СТРАНЕ

Члан 1.

Транзициони периоди

- (1) Први транзициони период траје од ступања овог споразума на снагу док се не испуне сви услови наведени у члану 2. став 1. овог протокола од стране Републике Хрватске, у даљем тексту: „Хрватска“, како је потврдила процена коју је извршила Европска заједница.
- (2) Други транзициони период траје од краја првог транзиционог периода док се не испуне услови наведени у члану 2. став 2. овог протокола од стране Хрватске како је потврдила процена коју је извршила Европска заједница.

Члан 2.

Услови који се односе на транзицију

- (1) До краја првог транзиционог периода Хрватска ће:
 - (i) постати пуноправан члан Заједничких ваздухопловних власти и настојаће да спроведе све законске прописе који се односе на ваздухопловну сигурност како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (ii) применити Документ 30 ЕCАCа и настојаће да спроведе све законске прописе који се односе на ваздухопловну безбедност како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (iii) применити Уредбу (ЕЕЗ) бр. 3925/91 (о елиминацији контрола које се примењују на ручни и регистровани пртљаг), Уредбу (ЕЕЗ) бр. 2409/92 (о накнадама и тарифама за пружање услуга ваздушног саобраћаја), Упутство 94/56/ЕЗ (о истрагама удеса), Упутство 96/67/ЕЗ (о опслуживању на земљи), Уредбу (ЕЗ) бр. 2027/97 (о одговорности авио-превозилаца у случају удеса), Упутство 2003/42/ЕЗ (о подношењу извештаја у случају удеса и инцидената), Уредбу (ЕЗ) бр. 261/2004 (о ускраћивању укрцавања), Упутство 2000/79/ЕЗ (о радном времену у цивилном ваздухопловству) и Упутство 2003/88/ЕЗ (о радном времену) како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (iv) раздвојити провајдера услуга ваздушног саобраћаја и национално регулаторно тело, успоставити национално надзорно тело за службе контроле летења, започети реорганизацију свог ваздушног простора у функционални блок или блокове и применити флексибилну употребу ваздушног простора;

- (v) ратификовати Конвенцију за обједињавање одређених правила за међународни превоз ваздушним путем (Монтреалска конвенција);
 - (vi) остварити довољан напредак у имплементацији правила о државној помоћи и конкуренцији која су обухваћена у споразуму који је наведен у члану 14. став 1. Главног споразума или у Анексу III овог споразума, који год да се примењује.
- (2) До краја другог транзиционог периода Хрватска ће применити овај споразум укључујући све законске прописе који су наведени у Анексу I овог споразума.

Члан 3.

Транзициони аранжмани

- (1) Изузетно од члана 1. став 1. Главног споразума,
- а) У току првог и другог транзиционог периода авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који су добили дозволу од Хрватске се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између било које тачке у Хрватској и било које тачке у држави чланици ЕЗ:

(б) У току другог транзиционог периода:

- (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који су добили дозволу од Хрватске се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права која су предвиђена ставом (1) под (а);
- (ii) авио-превозиоцима Заједнице се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у Хрватској и осталих придружених страна и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у држави чланици ЕЗ;
- (iii) авио-превозиоцима који имају дозволу од Хрватске се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у различитим државама чланицама ЕЗ и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у Хрватској.

(ц) До краја другог транзиционог периода авио-превозиоци Заједнице неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од Хрватске или њених држављана, а авио-превозиоци који имају дозволу од Хрватске неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана.

(2) За потребе овог члана, „авио-превозилац Заједнице“ означава авио-превозиоца који је добио дозволу од државе чланице ЕЗ, Норвешке или Исланда.

- (3) Чланови 7. и 8. Главног споразума се не примењују до краја другог транзиционог периода, без прејудицирања обавезе Хрватске и обавезе Заједнице да даје дозволе за обављање ваздушног саобраћаја у складу са прописима који су прецизирани у Анексу I овог споразума, авио-превозиоцима који су у већинском власништву или који су ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана и авио-превозиоцима који су у већинском власништву или ефективно контролисани од стране Хрватске или њених држављана од краја првог транзиционог периода.

Члан 4.

Ваздухопловна сигурност

- (1) На почетку првог транзиционог периода Хрватска ће бити укључена као посматрач у рад Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (2) На крају другог транзиционог периода Заједнички комитет који је основан сходно члану 18. Главног споразума ће одредити прецизан статус и услове за учествовање Хрватске у раду Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (3) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за питања сигурности Европска заједница може да захтева да се дозвола авио-превозиоца који је добио дозволу од Хрватске да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени сигурности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

Члан 5.

Ваздухопловна безбедност

- (1) На почетку другог транзиционог периода поверљиви део законских прописа везаних за безбедност како је предвиђено Анексом I овог споразума ставља се на располагање одговарајућем надлежном органу Хрватске.
- (2) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за безбедност Европска заједница може да захтева да се дозвола авио-превозиоца који је добио дозволу од Хрватске да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени безбедности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

ПРОТОКОЛ V

ТРАНЗИЦИОНИ АРАНЖМАНИ ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ДРЖАВА ЧЛАНИЦА ЕЗ, С ЈЕДНЕ СТРАНЕ И БИВШЕ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ РЕПУБЛИКЕ МАКЕДОНИЈЕ, С ДРУГЕ СТРАНЕ

Члан 1.

Транзициони периоди

- (1) Први транзициони период траје од ступања овог споразума на снагу до испуњавања свих услова који су наведени у члану 2. став 1. овог протокола од стране бивше Југословенске Републике Македоније, како је потврђено на основу процене коју је извршила Европска заједница.
- (2) Други транзициони период траје од краја првог транзиционог периода док се не испуне сви услови наведени у члану 2. став 2. овог протокола од стране бивше Југословенске Републике Македоније како је потврђено на основу процене коју је извршила Европска заједница.

Члан 2.

Услови који се односе на транзицију

- (1) До краја првог транзиционог периода бивша Југословенска Република Македонија ће
 - (i) постати пуноправан члан Заједничких ваздухопловних власти и настојаће да спроведе све законске прописе који се односе на ваздухопловну сигурност како је предвиђено у Анексу I овог споразума;

- (ii) применити Документ 30 ЕСАСа и настојаће да спроведе све законске прописе који се односе на ваздухопловну безбедност како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
- (iii) применити Уредбу (ЕЕЗ) бр. 3925/91 (о елиминацији контрола које се примењују на ручни и регистровани пртљаг), Уредбу (ЕЕЗ) бр. 2409/92 (о накнадама и тарифама за пружање услуга ваздушног саобраћаја), Упутство 94/56/ЕЗ (о испитивању удеса), Упутство 96/67/ЕЗ (о опслуживању на земљи), Упутство 2003/42/ЕЗ (о подношењу извештаја у случају удеса и инцидената), Упутство 2000/79/ЕЗ (о радном времену у цивилном ваздухопловству) и Упутство 2003/88/ЕЗ (о радном времену) како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
- (iv) раздвојити провајдера услуга ваздушног саобраћаја и национално регулаторно тело, успоставити национално надзорно тело за службе контроле летења, започети реорганизацију свог ваздушног простора у функционални блок или блокове и применити флексибилну употребу ваздушног простора;
- (v) ратификовати Конвенцију за обједињавање одређених правила за међународни превоз ваздушним путем (Монтреалска конвенција);
- (vi) остварити довољан напредак у имплементацији правила о државној помоћи и конкуренцији која су обухваћена у споразуму који је наведен у члану 14. став 1. Главног споразума или у Анексу III овог споразума, који год да се примењује.

- (2) До краја другог транзиционог периода бивша Југословенска Република Македонија ће применити овај споразум укључујући све законске прописе који су наведени у Анексу I овог споразума.

Члан 3.

Транзициони аранжмани

- (1) Изузетно од члана 1. став 1. Главног споразума,
- (a) У току првог транзиционог периода:
- (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који су добили дозволу од бивше Југословенске Републике Македоније се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између било које тачке у бившој Југословенској Републици Македонији и било које тачке у држави чланици ЕЗ;
 - (ii) авио-превозиоци Заједнице неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од бивше Југословенске Републике Македоније или њених држављана, а авио-превозиоци који имају дозволу од бивше Југословенске Републике Македоније неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана.

- (б) У току другог транзиционог периода:
- (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који имају дозволу од бивше Југословенске Републике Македоније се дозвољава да користе саобраћајна права предвиђена ставом 1. под (а) i. овог члана;
 - (ii) авио-превозиоцима Заједнице се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у бившој Југословенској Републици Македонији и осталим придруженим странама и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у држави чланици ЕЗ;
 - (iii) авио-превозиоцима који имају дозволу од бивше Југословенске Републике Македоније се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у различитим државама чланицама ЕЗ и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у бившој Југословенској Републици Македонији.
- (2) За потребе овог члана, “авио-превозилац Заједнице” означава авио-превозиоца који је добио дозволу од државе чланице ЕЗ, Норвешке или Исланда.

- (3) Чл. 7. и 8. Главног споразума се не примењују до краја другог транзиционог периода, без прејудуцирања обавезе бивше Југословенске Републике Македоније и обавезе Заједнице да даје дозволе за обављање ваздушног саобраћаја у складу са прописима који су прецизирани у Анексу I овог споразума, авио-превозиоцима који су у већинском власништву или који су ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана и авио-превозиоцима који су у већинском власништву или ефективно контролисани од стране бивше Југословенске Републике Македоније или њених држављана од краја првог транзиционог периода.

Члан 4.

Примена одређених законских прописа од стране бивше Југословенске Републике Македоније

Изузетно од члана 2. овог протокола, након ступања Споразума на снагу бивша Југословенска Република Македонија ће:

- (i) применити у пракси Конвенцију за обједињавање одређених правила за међународни превоз ваздушним путем (Монтреалска конвенција);
- (ii) обезбедити да авио-превозиоци који имају дозволу од бивше Југословенске Републике Македоније поступају у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 261/2004;
- (iii) раскинути или усагласити уговор између Владе бивше Југословенске Републике Македоније и македонске авио-компаније (МАТ) са законом Заједнице.

Члан 5.

Ваздухопловна сигурност

- (1) На почетку првог транзиционог периода Бивша Југословенска Република Македонија ће бити укључена као посматрач у рад Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (2) На крају другог транзиционог периода Заједнички комитет који је основан сходно члану 18. Главног споразума ће одредити прецизан статус и услове за учествовање Бивше Југословенске Републике Македоније у раду Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (3) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за питања сигурности Европска заједница може да захтева да се дозвола авио-превозиоца који је добио дозволу од Бивше Југословенске Републике Македоније да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени сигурности. Ову процену ефикасно врши Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

Члан 6.

Ваздухопловна безбедност

- (1) На почетку другог транзиционог периода поверљиви део законских прописа везаних за безбедност како је предвиђено Анексом I овог споразума ставља се на располагање одговарајућем надлежном органу Бивше Југословенске Републике Македоније.
- (2) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за безбедност, Европска заједница може да захтева да се дозвола коју је авио-превозилац добио од Бивше Југословенске Републике Македоније да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени безбедности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

ПРОТОКОЛ VI

ТРАНЗИЦИОНИ АРАНЖМАНИ ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ДРЖАВА ЧЛАНИЦА ЕЗ, С ЈЕДНЕ СТРАНЕ И РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ , С ДРУГЕ СТРАНЕ

Члан 1.

Транзициони периоди

- (1) Први транзициони период траје од ступања овог споразума на снагу док се не испуне сви услови наведени у члану 2. став 1. овог протокола од стране Републике Србије како је потврдила процена коју је извршио надлежни орган Европске заједнице.
- (2) Други транзициони период траје од краја првог транзиционог периода док се не испуне услови наведени у члану 2. став 2. овог протокола од стране Републике Србије, како је потврдила процена коју је извршио надлежни орган Европске заједнице.

Члан 2.

Услови који се односе на транзицију

- (1) До краја првог транзиционог периода Република Србија ће
 - (i) постати пуноправан члан Заједничких ваздухопловних власти и настојаће да спроведу све законске прописе који се односе на ваздухопловну сигурност како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (ii) применити Документ 30 ЕСАС и настојаће да спроведу све законске прописе који се односе на ваздухопловну безбедност, како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (iii) применити Уредбу (ЕЕЗ) бр. 3925/91 (о елиминацији контрола које се примењују на ручни и регистровани пртљаг), Уредбу (ЕЕЗ) бр. 2409/92 (о накнадама и тарифама за пружање услуга ваздушног саобраћаја), Упутство 94/56/ЕЗ (о испитивању удеса), Упутство 96/67/ЕЗ (о опслуживању на земљи), Уредбу (ЕЗ) бр. 2027/97 (о одговорности авио-превозилаца у случају удеса), Упутство 2003/42/ЕЗ (о подношењу извештаја у случају удеса и инцидената), Уредбу (ЕЗ) бр. 261/2004 (о ускраћивању укрцавања), Упутство 2000/79/ЕЗ (о радном времену у цивилном ваздухопловству) и Упутство 2003/88/ЕЗ (о радном времену), како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (iv) раздвојити провајдера услуга ваздушног саобраћаја и регулаторно тело за Републику Србију, успоставити надзорно тело за Републику Србију за службе контроле летења, започети реорганизацију ваздушног простора Републике Србије у функционални блок или блокове и применити флексибилну употребу ваздушног простора;

- (v) ратификовати Конвенцију за обједињавање одређених правила за међународни превоз ваздушним путем (Монтреалска конвенција);
 - (vi) остварити довољан напредак у имплементацији правила о државној помоћи и конкуренцији која су обухваћена у споразуму који је наведен у члану 14. став 1. Главног споразума или у Анексу III овог споразума, који год да се примењује.
- (2) До краја другог транзиционог периода Република Србија ће применити овај споразум укључујући све законске прописе који су наведени у Анексу I овог споразума.

Члан 3.

Транзициони аранжмани

- (1) Изузетно од члана 1. став 1. Главног споразума,
- (a) У току првог транзиционог периода:
- (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који су добили дозволу од Републике Србије се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између било које тачке у Републици Србији и било које тачке у држави чланици ЕЗ;

- (ii) авио-превозиоци Заједнице неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од Републике Србије или њихових држављана, а авио-превозиоци који имају дозволу од Републике Србије неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана.
- (б) У току другог транзиционог периода:
- (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који имају дозволу од Републике Србије се дозвољава да користе саобраћајна права предвиђена ставом 1. под (а) i. овог члана;
 - (ii) авио-превозиоцима Заједнице се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у Републици Србији и осталих придружених страна и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у држави чланици ЕЗ;
 - (iii) авио-превозиоцима који имају дозволу од Републике Србије се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у различитим државама чланицама ЕЗ и дозвољава им се промена типа ваздухоплова на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у Републици Србији.
- (2) За потеге овог члана, „авио-превозилац Заједнице“ означава авио-превозиоца који је добио дозволу од државе чланице ЕЗ, Норвешке или Исланда.

- (3) Чл. 7. и 8. Главног споразума се не примењују до краја другог транзиционог периода, без прејудуцирања обавезе Републике Србије и обавезе Заједнице да даје дозволе за обављање ваздушног саобраћаја у складу са прописима који су прецизирани у Анексу I овог споразума, авио-превозиоцима који су у већинском власништву или који су ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана и авио-превозиоцима који су у већинском власништву или ефективно контролисани од Републике Србије или њених држављана од краја првог транзиционог периода.

Члан 4.

Ваздухопловна сигурност

- (1) На почетку првог транзиционог периода Република Србија ће бити укључена као посматрач у рад Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (2) На крају другог транзиционог периода Заједнички комитет који је основан сходно члану 18. Главног споразума ће одредити прецизан статус и услове за учествовање Републике Србије у раду Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (3) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за питања сигурности Европска заједница може да захтева да се дозвола коју је авио-превозилац добио од Републике Србије да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени сигурности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

Члан 5.

Ваздухопловна безбедност

- (1) На почетку другог транзиционог периода поверљиви део законских прописа везаних за безбедност како је предвиђено Анексом I овог споразума ставља се на располагање одговарајућем надлежном органу Републике Србије.
- (2) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за безбедност, Европска заједница може да захтева да се дозвола коју је авио-превозилац добио од Републике Србије да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени безбедности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница, како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

ПРОТОКОЛ VII

ТРАНЗИЦИОНИ АРАНЖМАНИ ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ДРЖАВА ЧЛАНИЦА ЕЗ, С ЈЕДНЕ СТРАНЕ И РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ , С ДРУГЕ СТРАНЕ

Члан 1.

Транзициони периоди

- (1) Први транзициони период траје од ступања овог споразума на снагу док се не испуне сви услови наведени у члану 2. став 1. овог протокола од стране Републике Црне Горе како је потврдила процена коју је извршио надлежни орган Европске заједнице.
- (2) Други транзициони период траје од краја првог транзиционог периода док се не испуне услови наведени у члану 2. став 2. овог протокола од стране Републике Црне Горе, како је потврдила процена коју је извршио надлежни орган Европске заједнице.

Члан 2.

Услови који се односе на транзицију

- (1) До краја првог транзиционог периода Република Црна Гора ће
 - (i) постати пуноправан члан Заједничких ваздухопловних власти и настојаће да спроведу све законске прописе који се односе на ваздухопловну сигурност како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (ii) применити Документ 30 ЕСАС и настојаће да спроведу све законске прописе који се односе на ваздухопловну безбедност, како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (iii) применити Уредбу (ЕЕЗ) бр. 3925/91 (о елиминацији контрола које се примењују на ручни и регистровани пртљаг), Уредбу (ЕЕЗ) бр. 2409/92 (о накнадама и тарифама за пружање услуга ваздушног саобраћаја), Упутство 94/56/ЕЗ (о испитивању удеса), Упутство 96/67/ЕЗ (о опслуживању на земљи), Уредбу (ЕЗ) бр. 2027/97 (о одговорности авио-превозилаца у случају удеса), Упутство 2003/42/ЕЗ (о подношењу извештаја у случају удеса и инцидената), Уредбу (ЕЗ) бр. 261/2004 (о ускраћивању укрцавања), Упутство 2000/79/ЕЗ (о радном времену у цивилном ваздухопловству) и Упутство 2003/88/ЕЗ (о радном времену), како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (iv) раздвојити провајдера услуга ваздушног саобраћаја и регулаторно тело за Републику Црну Гору, успоставити надзорно тело за Републику Црну Гору за службе контроле летења, започети реорганизацију ваздушног простора Републике Црне Горе у функционални блок или блокове и применити флексибилну употребу ваздушног простора;

- (v) ратификовати Конвенцију за обједињавање одређених правила за међународни превоз ваздушним путем (Монтреалска конвенција);
 - (vi) остварити довољан напредак у имплементацији правила о државној помоћи и конкуренцији која су обухваћена у споразуму који је наведен у члану 14. став 1. Главног споразума или у Анексу III овог споразума, који год да се примењује.
- (2) До краја другог транзиционог периода Република Црна Гора ће применити овај споразум укључујући све законске прописе који су наведени у Анексу I овог споразума.

Члан 3.

Транзициони аранжмани

- (1) Изузетно од члана 1. став 1. Главног споразума,
- (a) У току првог транзиционог периода:
- (ii) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који су добили дозволу од Републике Црне Горе се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између било које тачке у Републици Црној Гори и било које тачке у држави чланици ЕЗ;

- (ii) авио-превозиоци Заједнице неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од Републике Црне Горе или њихових држављана, а авио-превозиоци који имају дозволу од Републике Црне Горе неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана.
- (б) У току другог транзиционог периода:
- (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који имају дозволу од Републике Црне Горе се дозвољава да користе саобраћајна права предвиђена ставом 1. под (а) i. овог члана;
 - (ii) авио-превозиоцима Заједнице се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у Републици Црној Гори и осталих придружених страна и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у држави чланици ЕЗ;
 - (iii) авио-превозиоцима који имају дозволу од Републике Црне Горе се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у различитим државама чланицама ЕЗ и дозвољава им се промена типа ваздухоплова на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у Републици Црној Гори.
- (2) За потеге овог члана, „авио-превозилац Заједнице“ означава авио-превозиоца који је добио дозволу од државе чланице ЕЗ, Норвешке или Исланда.

- (3) Чл. 7. и 8. Главног споразума се не примењују до краја другог транзиционог периода, без прејудицирања обавезе Републике Црне Горе и обавезе Заједнице да даје дозволе за обављање ваздушног саобраћаја у складу са прописима који су прецизирани у Анексу I овог споразума, авио-превозиоцима који су у већинском власништву или који су ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана и авио-превозиоцима који су у већинском власништву или ефективно контролисани од Републике Црне Горе или њених држављана од краја првог транзиционог периода.

Члан 4.

Ваздухопловна сигурност

- (1) На почетку првог транзиционог периода Република Црна Гора ће бити укључена као посматрач у рад Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (2) На крају другог транзиционог периода Заједнички комитет који је основан сходно члану 18. Главног споразума ће одредити прецизан статус и услове за учествовање Републике Црне Горе у раду Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (3) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за питања сигурности Европска заједница може да захтева да се дозвола коју је авио-превозилац добио од Републике Црне Горе да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени сигурности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

Члан 5.

Ваздухопловна безбедност

- (1) На почетку другог транзиционог периода поверљиви део законских прописа везаних за безбедност како је предвиђено Анексом I овог споразума ставља се на располагање одговарајућем надлежном органу Републике Црне Горе.
- (2) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за безбедност, Европска заједница може да захтева да се дозвола коју је авио-превозилац добио од Републике Црне Горе да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени безбедности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница, како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

ПРОТОКОЛ VIII

ТРАНЗИЦИОНИ АРАНЖМАНИ ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ДРЖАВА ЧЛАНИЦА ЕЗ, С ЈЕДНЕ СТРАНЕ И РУМУНИЈЕ, С ДРУГЕ СТРАНЕ

Члан 1.

Транзициони периоди

- (1) Транзициони период траје од ступања овог споразума на снагу док се не испуне сви услови наведени у члану 2. овог протокола од стране Румуније, како је потврдила процена коју је извршила Европска заједница.
- (2) Позивања на “други транзициони период” у овом споразуму или у његовим анексима означавају у случају Румуније транзициони период који је наведен у ставу 1. овог члана.

Члан 2.

Услови који се односе на транзицију

До краја транзиционог периода Румунија ће применити овај споразум укључујући све законске прописе који су наведени у Анексу I овог споразума.

Члан 3.

Транзициони аранжмани

- (1) Изузетно од члана 1. став 1. Главног споразума,
 - (a) У току транзиционог периода:
 - (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који су добили дозволу од Румуније се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између било које тачке у Румунији и било које тачке у држави чланици ЕЗ;
 - (ii) авио-превозиоцима Заједнице се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у Румунији и осталих придружених страна и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у држави чланици ЕЗ;
 - (iii) авио-превозиоцима који имају дозволу од Румуније се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у различитим државама чланицама ЕЗ и дозвољава им се промена типа ваздухоплова на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у Румунији.
- (2) За потребе овог члана, „авио-превозилац Заједнице“ означава авио-превозиоца који је добио дозволу од државе чланице ЕЗ, Норвешке или Исланда.

- (3) Чл. 7. и 8. Главног споразума се не примењују до краја другог транзиционог периода, без прејудицирања обавезе Румуније и обавезе Заједнице да даје дозволе за обављање ваздушног саобраћаја у складу са прописима који су прецизирани у Анексу I овог споразума, авио-превозиоцима који су у већинском власништву или који су ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана и авио-превозиоцима који су у већинском власништву или ефективно контролисани од Румуније или њених држављана од почетка првог транзиционог периода.

Члан 4.

Ваздухопловна сигурност

- (1) На крају транзиционог периода Заједнички комитет који је основан сходно члану 18. Главног споразума ће одредити прецизан статус и услове за учествовање Румуније у раду Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (2) До краја транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за питања сигурности Европска заједница може да захтева да се дозвола коју је авио-превозилац добио од Румуније да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени сигурности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

Члан 5.

Ваздухопловна безбедност

До краја транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за безбедност, Европска заједница може да захтева да се дозвола коју је авио-превозилац добио од Румуније да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени безбедности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

ПРОТОКОЛ IX

ТРАНЗИЦИОНИ АРАНЖМАНИ ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ДРЖАВА ЧЛАНИЦА ЕЗ, С ЈЕДНЕ СТРАНЕ И МИСИЈЕ ПРИВРЕМЕНЕ УПРАВЕ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА НА КОСОВУ, С ДРУГЕ СТРАНЕ

Члан 1.

Надлежности UNMIK-а

Одредбе овог протокола не прејудуцирају надлежности Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову, у даљем тексту „UNMIK“, које произилазе из Резолуције Савета безбедности УН 1244 од 10. јуна 1999.

Члан 2.

Транзициони периоди

- (1) Први транзициони период траје од ступања овог споразума на снагу док се не испуне сви услови наведени у члану 3. став 1. овог протокола од стране UNMIK како је потврдила процена коју је извршила Европска заједница.
- (2) Други транзициони период траје од краја првог транзиционог периода док се не испуне сви услови наведени у члану 3. став 2. овог протокола од стране UNMIK, како је потврдила процена коју је извршила Европска заједница.

Члан 3.

Услови који се односе на транзицију

- (1) До краја првог транзиционог периода UNMIK ће:
 - (i) спровести, без прејудицирања свог специјалног статуса сходно међународном закону, Заједничке ваздухопловне захтеве (JAR) које су усвојиле Заједничке ваздухопловне власти и настојаће да спроведе све законске прописе који се односе на ваздухопловну сигурност како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (ii) применити Документ 30 ЕСАСа и настојаће да спроведе све законске прописе који се односе на ваздухопловну безбедност како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (iii) применити Уредбу (ЕЕЗ) бр. 3925/91 (о елиминацији контрола које се примењују на ручни и регистровани пртљаг), Уредбу (ЕЕЗ) бр. 2409/92 (о накнадама и тарифама за пружање услуга ваздушног саобраћаја), Упутство 94/56/ЕЗ (о испитивању удеса), Уредбу (ЕЗ) бр. 2027/97 (о одговорности авио-превозилаца у случају удеса), Упутство 2003/42/ЕЗ (о подношењу извештаја у случају удеса и инцидената), Уредбу (ЕЗ) бр. 261/2004 (о ускраћивању укрцавања), Упутство 2000/79/ЕЗ (о радном времену у цивилном ваздухопловству) и Упутство 2003/88/ЕЗ (о радном времену) како је предвиђено у Анексу I овог споразума;
 - (iv) раздвојити провајдера услуга ваздушног саобраћаја и регулаторно тело, успоставити или одредити надзорно тело за службе контроле летења;

- (v) применити у пракси Конвенцију за обједињавање одређених правила за међународни превоз ваздушним путем (Монтреалска конвенција);
 - (vi) остварити довољан напредак у имплементацији правила о државној помоћи и конкуренцији која су обухваћена у споразуму који је наведен у члану 14. став 1. Главног споразума или у Анексу III овог споразума, који год да се примењује.
- (2) До краја другог транзиционог периода UNMIK ће применити овај споразум укључујући све законске прописе који су наведени у Анексу I овог споразума.

Члан 4.

Транзициони аранжмани

- (1) Изузетно од члана 1. став 1. Главног споразума,
 - (a) У току првог транзиционог периода:
 - (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који су добили дозволу од UNMIK се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између било које тачке на Косову и било које тачке у држави чланици ЕЗ;

- (ii) авио-превозиоци Заједнице неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од UNMIK или становника Косова, а авио-превозиоци који имају дозволу од UNMIK неће бити у већинском власништву или ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана.
- (б) У току другог транзиционог периода:
- (i) авио-превозиоцима Заједнице и авио-превозиоцима који имају дозволу од UNMIK се дозвољава да користе саобраћајна права предвиђена ставом 1. под (а) i. овог члана;
 - (ii) авио-превозиоцима Заједнице се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака на Косову и осталих придружених страна и дозвољава им се промена типа ваздухоплова, на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку у држави чланици ЕЗ;
 - (iii) авио-превозиоцима који имају дозволу од UNMIK се дозвољава да користе неограничена саобраћајна права између тачака у различитим државама чланицама ЕЗ и дозвољава им се промена типа ваздухоплова на било којој тачки, под условом да је лет део услуге која опслужује тачку на Косову.
- (2) За потребе овог члана, „авио-превозилац Заједнице“ означава авио-превозиоца који је добио дозволу од државе чланице ЕЗ, Норвешке или Исланда.

- (3) Чл. 7. и 8. Главног споразума се не примењују до краја другог транзиционог периода, без прејудуцирања обавезе UNMIK-а и обавезе Заједнице да даје дозволе за обављање ваздушног саобраћаја у складу са прописима који су прецизирани у Анексу I овог споразума, авио-превозиоцима који су у већинском власништву или који су ефективно контролисани од држава чланица ЕЗ или њихових држављана и авио-превозиоцима који су у већинском власништву или ефективно контролисани од UNMIK или становника Косова од краја првог транзиционог периода.

Члан 5.

Међународне конвенције и споразуми

У случају да законски прописи наведени у Анексу I овог споразума предвиђају обавезу да се буде страна уговорница у међународним конвенцијама или споразумима, биће узет у обзир специјалан статус UNMIK, сходно међународном закону.

Члан 6.

Ваздухопловна сигурност

- (1) На почетку првог транзиционог периода UNMIK ће бити укључен као посматрач у рад Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.
- (2) На крају другог транзиционог периода Заједнички комитет који је основан сходно члану 18. Главног споразума ће одредити прецизан статус и услове за учествовање UNMIKа у раду Европске агенције за безбедност ваздушне пловидбе.

- (3) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за питања сигурности Европска заједница може да захтева да се дозвола коју је авио-превозилац добио од UNMIKа да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени сигурности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.

Члан 7.

Ваздухопловна безбедност

- (1) На почетку другог транзиционог периода поверљиви део законских прописа везаних за безбедност како је предвиђено Анексом I овог споразума ставља се на располагање одговарајућем надлежном органу UNMIK-а.
- (2) До краја другог транзиционог периода, ако се утврде недостаци везани за безбедност, Европска заједница може да захтева да се дозвола коју је авио-превозилац добио од UNMIKа да обавља ваздушни саобраћај на ваздушним рутама до, од или у оквиру Европске заједнице подвргне одређеној процени безбедности. Ову процену врши ефикасно Европска заједница како би се избегло непотребно кашњење у коришћењу саобраћајних права.